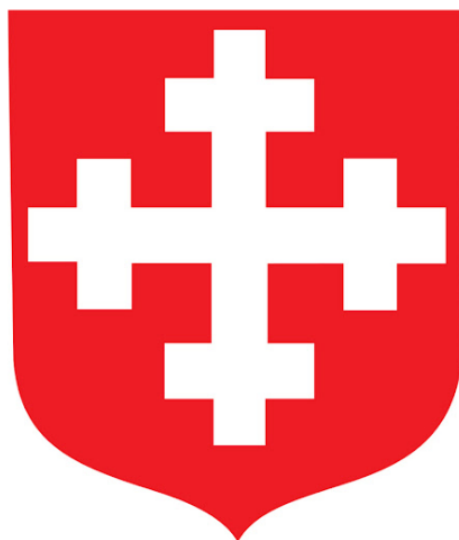

2024

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH na terenie Gminy Dobrzyca

Atelier
Centrum Profilaktyki i Reedukacji

Spis treści

WPROWADZENIE.....	4
METODOLOGIA BADAŃ WŁASNYCH.....	4
CELE BADANIA	4
METODY, TECHNIKI I NARZĘDZIA BADAWCZE.....	4
DOBÓR PRÓBY	6
PROBLEMATYKA BADANIA	7
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW.....	8
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY.....	8
PROBLEM ALKOHOLOWY	9
PROBLEM NIKOTYNOWY	10
PROBLEM NARKOTYKOWY	10
PROBLEM PRZEMOCY.....	13
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU	17
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH.....	18
ZABURZENIA ODŻYWIANIA.....	19
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW.....	20
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY.....	20
PROBLEM ALKOHOLOWY	21
PROBLEM NIKOTYNOWY	23
PROBLEM NARKOTYKOWY	24
PROBLEM PRZEMOCY.....	24
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU	28
HAZARD	29
INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE.....	30
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WSRÓD SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH.....	33
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY.....	33
PROBLEM UZALEŻNIEŃ Z PERSPEKTYWY SPRZEDAWCÓW	34
WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO	40
UCZNIOWIE.....	40
DOROŚLI MIESZKAŃCY	43

SPRZEDAWCY NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH.....	45
REKOMENDACJE	46
BIBLIOGRAFIA	50
SPIS WYKRESÓW, TABEL I RYSUNKÓW	51

WPROWADZENIE

Uwarunkowania gospodarcze oraz zmiany struktury społeczno-ekonomicznej, które miały miejsce na przestrzeni ostatnich kilku lat mają niebagatelny wpływ na jakość życia i funkcjonowanie społeczności lokalnej. Wynikiem pewnych przeobrażeń jest nawarstwianie się problemów społecznych występujących na poziomie lokalnym.

Problemy społeczne „to ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludzi, przez silne grupy bądź przez charyzmatyczne jednostki oraz które mogą być rozwiązane, czy też którym można jakoś zaradzić”¹. Należy pamiętać, iż skutki problemów społecznych dotyczą nie tylko osób dotkniętych nimi bezpośrednio, ale równie często członków ich rodzin. Konsekwencjami problemów społecznych może być pogorszenie standardu życia, prawidłowego rozwoju jednostek, a także brak możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb.

Sposobem na zbadanie i określenie występujących problemów w danej zbiorowości jest **Diagnoza Problemów Społecznych**. Jest ona pewnego rodzaju oceną aktualnego stanu rzeczy, która pozwala na identyfikację i opis zjawisk ograniczających lub stwarzających zagrożenie niezaspokojenia potrzeb danej społeczności.

METODOLOGIA BADAŃ WŁASNYCH

CELE BADANIA

Niniejsza Diagnoza ma na celu ukazanie skali problemów społecznych wśród dorosłych mieszkańców, uczniów z gminy Dobrzyca oraz sprzedawców napojów alkoholowych.

METODY, TECHNIKI I NARZĘDZIA BADAWCZE

Metoda badawcza – „określony, powtarzalny i wyuczony sposób – schemat lub wzór – postępowania, świadomie skierowanego na realizację pewnego celu poprzez dobór środków odpowiednich do tego celu”².

¹ K. Frysztański, Socjologia problemów społecznych, Warszawa 2009, s. 20.

² S. Nowak, Metodologia badań społecznych, Warszawa 2007, s. 19.

Rodzaje metod badawczych:

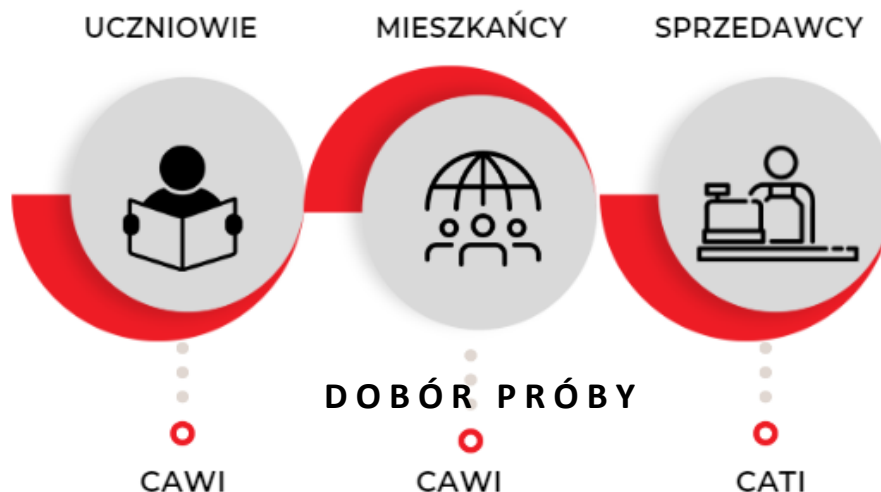
- ▶ jakościowe – uzyskiwane są tutaj przede wszystkim odpowiedzi na pytanie „dlaczego”?
- ▶ ilościowe – uzyskiwane są tutaj przede wszystkim odpowiedzi na pytania „ile”?
- ▶ triangulacja metod badawczych – metoda mieszana wykorzystująca dwie lub więcej metod jakościowych lub/i ilościowych.

Techniki badawcze:

- ▶ PAPI (ang. *Paper and Pencil Interview*) – wywiad osobisty prowadzony przez ankietera z wykorzystaniem papierowego kwestionariusza,
- ▶ CATI (ang. *Computer Assisted Telephone Interview*) – wywiad telefoniczny prowadzony przez ankietera,
- ▶ CAWI (ang. *Computer Assisted Web Interview*) – technika, w której respondent samodzielnie wypełnia kwestionariusz ankiety dostępny online,
- ▶ IDI (ang. *Individual In-depth Interview*) – czyli wywiad badacza z respondentem przeprowadzany „w cztery oczy”, którego celem jest uzyskanie szczegółowych opinii i informacji od konkretnych osób, spełniających określone przez badacza kryteria doboru próby,
- ▶ FGI (ang. *Focus Group Interview*) – dyskusja grupowa dotycząca zagadnień ujętych w badaniu z osobami spełniającymi określone przez badacza tożsame dla większej grupy kryteria doboru próby.

Badania wśród **dorostłych mieszkańców** oraz **uczniów** zostały wykonane zgodnie z metodą ilościową, za pomocą techniki CAWI, natomiast sprzedawcy napojów alkoholowych – techniką CATI.

Rysunek 1. Wykorzystane techniki badawcze

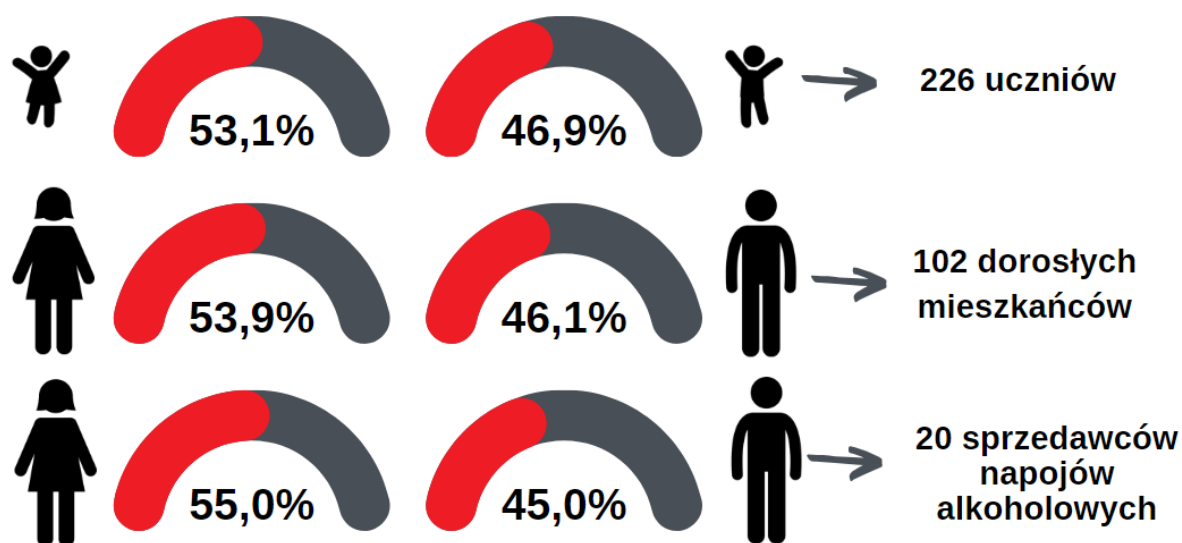
Próba badawcza – jest to część populacji, którą chcemy zbadać.

Dobór próby badawczej, czyli zdefiniowanie jaką część danej zbiorowości będziemy badać, może być on losowy albo nielosowy. W przypadku poniższych badań zastosowano dobór losowy, ponieważ badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby zbadać wszystkich jej członków.

W niniejszym opracowaniu „**N**” oznacza liczebność zbiorowości próbnej.

Badania zostały przeprowadzone w okresie od czerwca do października 2024 roku i wzięło w nich udział łącznie **348 osób**. Poniższy rysunek przedstawia strukturę próby badawczej w ramach badania ilościowego.

Rysunek 2. Struktura badanej grupy

W niniejszym dokumencie przedstawiono wyniki badań w ujęciu procentowym, które zaokrąglono do wartości dziesiętnych. Z uwagi na to, suma procentowego udziału odpowiedzi w danym pytaniu może odbiegać o 0,5 pp. od 100%.

PROBLEMATYKA BADANIA

ALKOHOLIZM

NARKOMANIA

NIKOTYZYM

**UZALEŻNIENIA
BEHAWIORALNE**

PRZEMOC DOMOWA

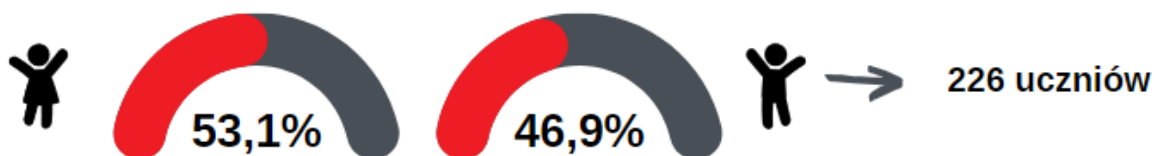
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały problemy społeczne z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, przemocą domową, rówieśniczą, cyberprzemocą oraz uzależnieniami behawioralnymi.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

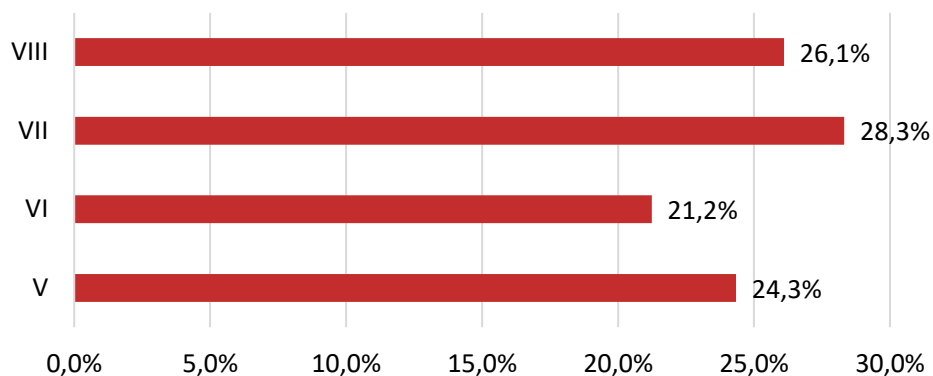
Uczniowie ze szkół znajdujących się na terenie gminy Dobrzyca wypełnili 226 ankiet. Poniższy rysunek przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że w badaniu diagnozującym problemy społeczne, przewagę miały dziewczynki – stanowiły one 53,1% ogółu. Chłopcy wypełnili 46,9% kwestionariuszy.

Rysunek 3. Płeć: N=226

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Dostrzegalne jest zróżnicowanie pod tym względem. Najwięcej, bo 28,3% osób biorących udział w badaniu uczęszczało do VII klasy szkoły podstawowej, 26,1% wskazało na klasę VIII, 24,3% to uczniowie V klasy, a odsetek 21,2% ankietowanych uczył się w VI klasie.

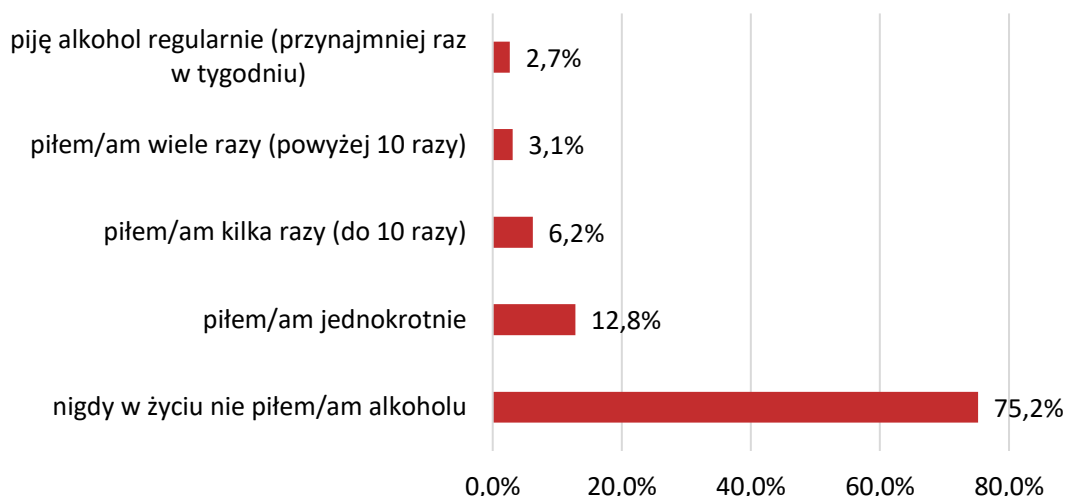
Wykres 1. Klasa: N= 226

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze z pytań skierowanych do uczniów, odnosiło się do częstotliwości spożywania przez nich alkoholu. Zebrany materiał badawczy wykazał, że kontakt z nim miał co czwarty badany (24,8%). Większość osób, które oświadczyły, że sięgnęły po alkohol to uczniowie, którzy spożywali go jednokrotnie (12,8%) oraz kilka razy, tj. do 10 razy (6,2%). 3,1% respondentów piło napoje alkoholowe wiele razy (powyżej 10 razy), z kolei 2,7% robi to regularnie (przynajmniej raz w tygodniu).

Wykres 2. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=226

Następne pytanie zadane uczniom ze szkół znajdujących się na terenie gminy Dobrzyca, odnosiło się do częstotliwości spożycia alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Ponad połowa uczniów nie piła alkoholu w tym okresie (34 osoby, tj. 60,7%). Wśród respondentów, którzy sięgnęli wtedy po alkohol najczęściej badanych spożywało go 1-2 razy (14 osób, tj. 25,0%). Po 1 odpowiedzi padło na 3-4 razy oraz 5-7 razy (po 1,8%), natomiast więcej niż 7 razy w ciągu 30 dni przed badaniem po alkohol sięgnęło 6 uczniów (10,7%).

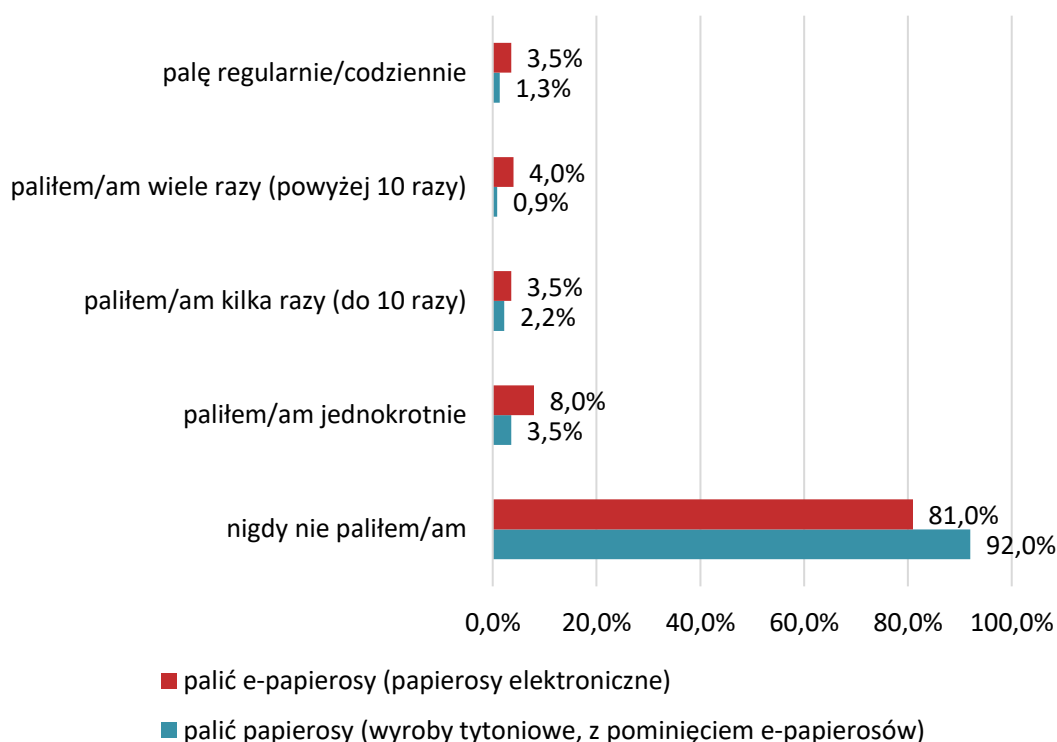
Tabela 1. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=56

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	60,7%	34
1 – 2 razy	25,0%	14
3 – 4 razy	1,8%	1
5 – 7 razy	1,8%	1
więcej niż 7 razy	10,7%	6

PROBLEM NIKOTYNOWY

W dalszej kolejności badaniu poddana została częstotliwość sięgania przez uczniów po papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów) oraz e-papierosy. Z deklaracji respondentów wynika, że kontakt z papierosami tradycyjnymi miało 7,9% ankietowanych, w tym 3,5% sięgnęło po nie jednokrotnie, 2,2% uczniów paliło kilka razy (do 10 razy), do wielokrotnego palenia przyznało się 0,9% badanych, natomiast codziennie pali 1,3% respondentów. Jak wynika z badań po e-papierosy sięgnęło 19,0% ankietowanych, w tym 8,0% paliło je jednokrotnie, po 5,1% – kilka razy (do 10 razy) lub robi to regularnie/codziennie, natomiast 4,0% paliło e-papierosy wiele razy (powyżej 10 razy).

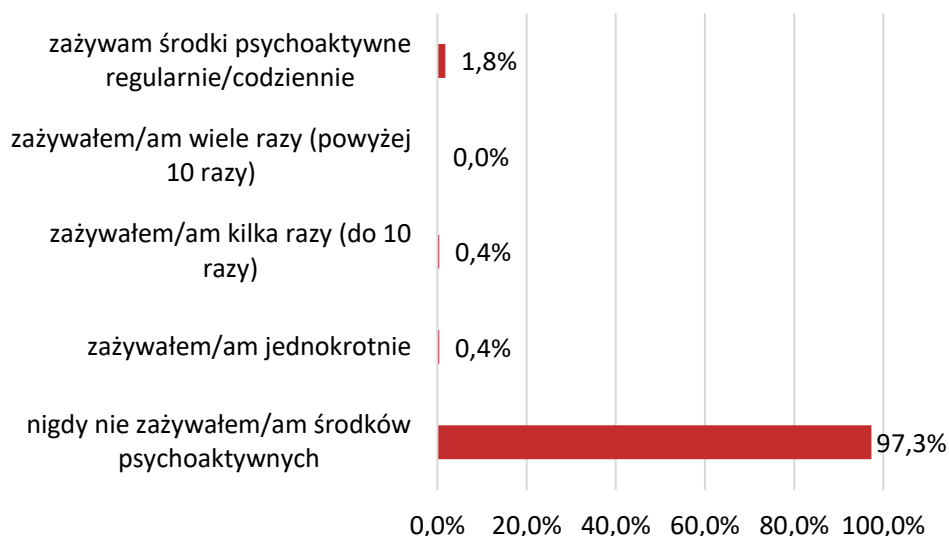
Wykres 3. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N=226

PROBLEM NARKOTYKOWY

Następny z analizowanych w Diagnozie obszarów dotyczył zażywania środków psychoaktywnych. W celu dogłębnej analizy tego problemu, respondentom zadano pytanie o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Z odpowiedzi uczniów wynika, że 2,6% z nich sięgnęło po substancje psychoaktywne, z czego po 0,4% zażywało je raz w życiu lub kilka razy (do 10 razy), natomiast 1,8% badanych zażywa je regularnie/codziennie.

Wykres 4. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=226

Poniższa tabela przedstawia częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych przez uczniów, w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Można zauważyć, że w tym okresie sięgnęły po nie 3 osoby, z czego po 1 uczniu – 1-2 razy, 3-4 razy oraz więcej niż 7 razy (po 16,7%).

Tabela 2. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni? N=6

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy/leków w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni	50,0%	3
1 – 2 razy	16,7%	1
3 – 4 razy	16,7%	1
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	16,7%	1

Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące rodzaju zażywanych substancji. Najczęściej wskazywano na marihuanę (2 osoby, tj. 40,0%). Pojedyncze odpowiedzi padły na dopalacze, leki w celu odurzenia oraz inne substancje, w tym *fentanyl* (po 20,0%). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 3. Jakie były to substancje? N=5

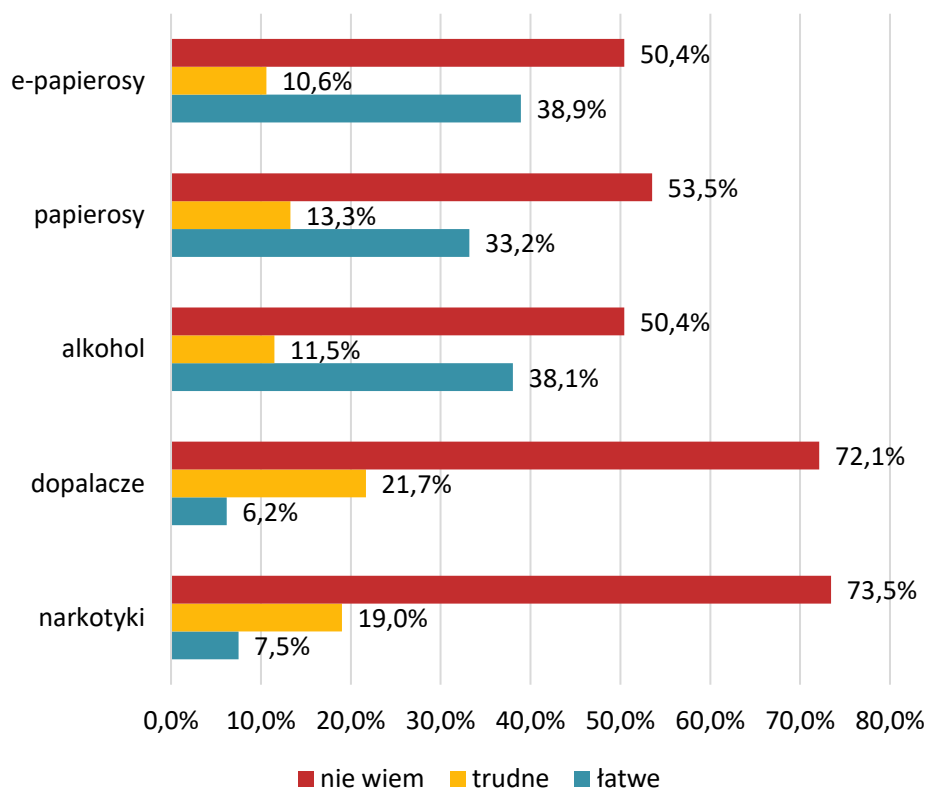
Odpowiedź	%	Liczba odp.
marihuana	40,0%	2
dopalacze	20,0%	1
leki w celu odurzenia	20,0%	1
inne	20,0%	1
amfetamina	0,0%	0
mefedron	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W następnej kolejności uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- ▶ Narkotyki są łatwe do zdobycia dla 7,5% ankietowanych, a trudne dla 19,0%,
- ▶ dopalacze są łatwe do zdobycia dla 6,0% badanych, a trudne dla 21,7%,
- ▶ alkohol jest łatwy do zdobycia dla 38,1% uczniów, a trudny dla 11,5%,
- ▶ papierosy są łatwe do zdobycia dla 33,2% ankietowanych, a trudne dla 13,3%,
- ▶ e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 38,9% osób, a trudne dla 10,6%.

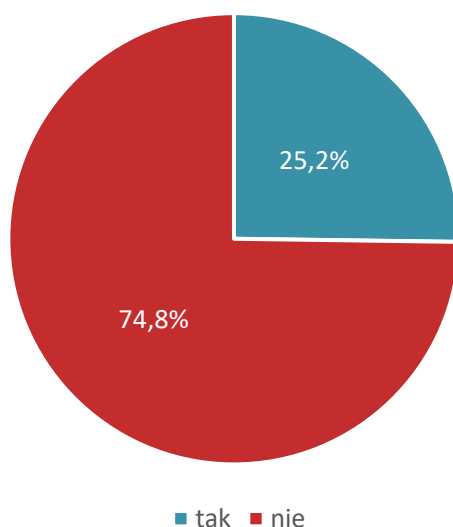
Wykres 5. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=226

PROBLEM PRZEMOCY

Kolejne pytanie zadane respondentom miało na celu oszacowanie skali problemu przemocy wśród dzieci i młodzieży z terenu gminy Dobrzyca. Zapytano uczniów o to, czy zdarzyło im się w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyć przemocy. Twierdzącej odpowiedzi udzielił co czwarty badany (25,2%).

Wykres 6. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=226

W celu pogłębionej analizy określono również to, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów. Na podstawie udzielonych odpowiedzi można stwierdzić, że ankietowani najczęściej doświadczali przemocy ze strony uczniów ze swojej szkoły – przyznały to 33 osoby (61,1%). 18 respondentów wskazało na rodzeństwo (33,3%), z kolei średnio co piąty badany doznał przemocy ze strony kolegów/koleżanek spoza szkoły (12 osób, tj. 22,2%). 5 ankietowanych wyróżniło inne osoby, w tym: kuzynkę (9,3%), z kolei 3 uczniów – rodziców (5,6%). 3 osoby pominęły to pytanie.

Tabela 4. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=54

Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniowie z mojej szkoły	61,1%	33
rodzeństwo	33,3%	18
koledzy/koleżanki spoza szkoły	22,2%	12
inne osoby	9,3%	5
rodzice	5,6%	3

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Poniższa tabela przedstawia odpowiedzi uczniów na pytanie o rodzaje doznawanej przemocy. Można zauważyć, że:

- ▶ przemocy fizycznej doznało 25 uczniów (52,1%),
- ▶ przemocy psychicznej doświadczyło 21 badanych (43,8%),
- ▶ przemocy seksualnej doznało 11 respondentów (22,9%),
- ▶ zaniedbania doświadczyło 4 ankietowanych (8,3%).

9 badanych pominęło to pytanie.

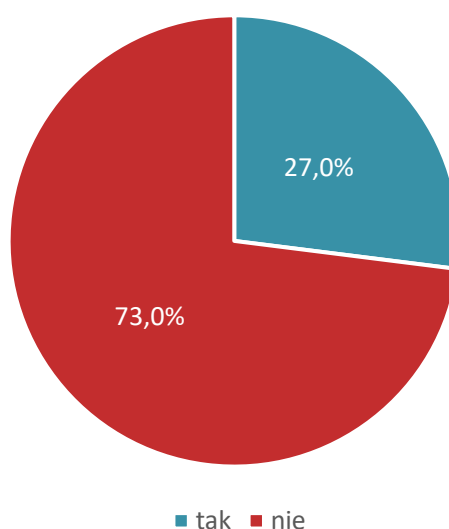
Tabela 5. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=48

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	52,1%	25
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	43,8%	21
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób, który mnie zawstydział itp.	22,9%	11
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów, kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	8,3%	4

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o określenie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowali oni przemoc wobec innych osób. Twierdząco na to pytanie odpowiedziało 27,0% uczniów.

Wykres 7. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=226

W dalszej kolejności respondenci odpowiedzieli na pytanie, jakiego rodzaju przemoc zastosowali. Z odpowiedzi respondentów wynika, że:

- ▶ przemoc fizyczną i psychiczną zastosowało po 29 ankietowanych (po 52,7%),
- ▶ przemocy seksualnej dopuściło się 6 badanych (10,9%).

6 osób pominęło to pytanie.

Tabela 6. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=55

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/am dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	52,7%	29
przezywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	52,7%	29
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłem/am o czyimś ciele w sposób który go zawstydział itp.	10,9%	6

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W dalszej kolejności analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Największa część ankietowanych przyznała się do przemocy skierowanej wobec rodzeństwa – wskazało na to 26 osób (44,8%), natomiast odpowiedzi 23 respondentów padły na uczniów z ich szkoły (39,7%). 15 uczniów wyróżniło kolegów/koleżanki spoza szkoły (25,9%), natomiast 8 respondentów wskazało na inne osoby, m.in. *kolegów, rodziców i kuzynostwo* (13,8%). 3 osoby pominęły to pytanie.

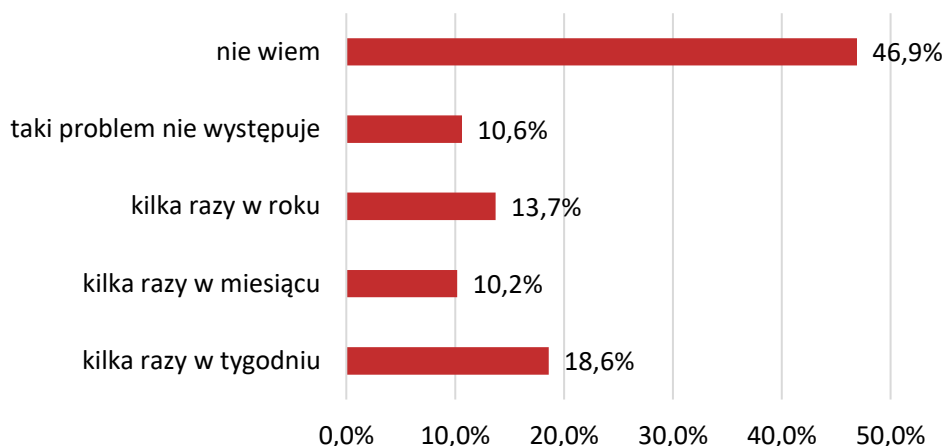
Tabela 7. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=58

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
rodzeństwa	44,8%	26
uczniów z mojej szkoły	39,7%	23
kolegów/koleżanek spoza szkoły	25,9%	15
innych osób	13,8%	8

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

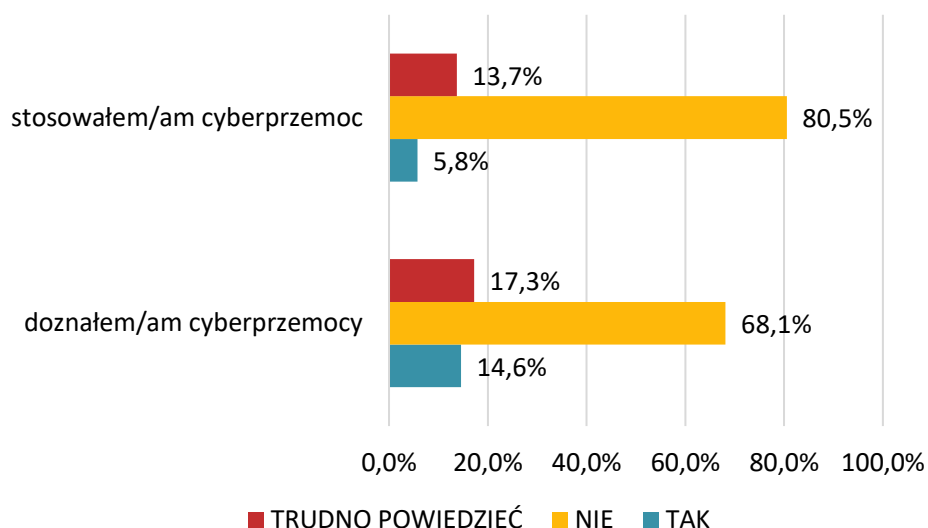
Następne pytanie dotyczyło częstotliwości występowania przemocy między uczniami w szkole. Blisko co druga osoba nie potrafiła określić, czy ten problem jest obecny (46,9%). Respondenci, którzy przyznali, że w ich szkole się to zdarza stanowią 42,5% wszystkich badanych, przy czym 13,7% z nich przyznało, że takie sytuacje mają miejsce kilka razy w roku, w opinii 10,2% uczniów – kilka razy w miesiącu, natomiast 18,6% ankietowanych odpowiedziało, iż problem przemocy między uczniami zauważa kilka razy w tygodniu.

Wykres 8. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami?
N=226

Następnie uczniowie biorący udział w badaniu mieli odpowiedzieć na pytanie, czy sami stosowali lub doświadczali cyberprzemocy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy. 14,6% uczniów stwierdziło, że doświadczyło cyberprzemocy, natomiast 17,3% osób nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że odsetek 5,8% respondentów przyznał się do stosowania przemocy w Internecie, jednocześnie 13,7% osób wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”.

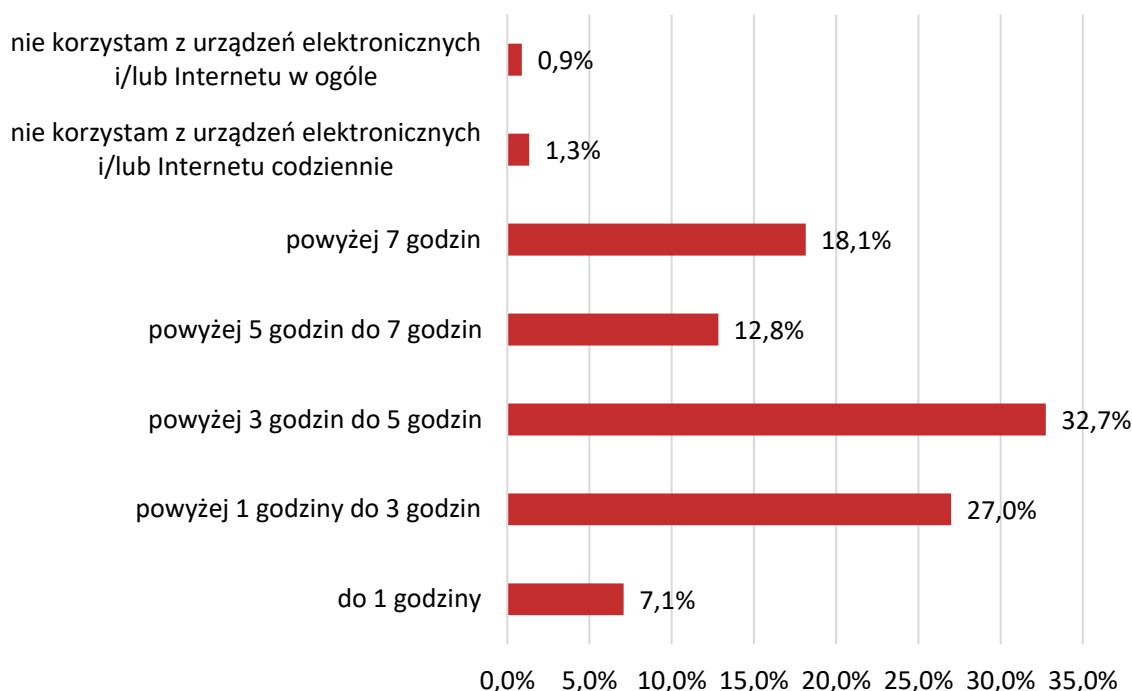
Wykres 9. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie /poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=226

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie, jak często uczniowie z gminy Dobrzyca korzystają z urządzeń elektronicznych i Internetu. Pierwsze pytanie miało zweryfikować, ile czasu w ciągu dnia uczniowie poświęcają na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Badanie wykazało, że znaczna część młodych mieszkańców poświęca na korzystanie z tego typu urządzeń powyżej 3 godzin do 5 godzin dziennie (32,7%). 27,0% ankietowanych przeznaczą na to od 1 do 3 godzin dziennie, 18,1% badanych powyżej 7 godzin dziennie, natomiast 12,8% – powyżej 5 godzin do 7 godzin. Do 1 godziny dziennie korzysta z nich 7,1% respondentów. 0,9% badanych podało, że nie korzysta z urządzeń elektronicznych i Internetu, z kolei 1,3% nie robi tego codziennie.

Wykres 10. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=226

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy zdarza im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych. Tego typu zachowanie zadeklarowały 93 osoby (41,6%), w tym 11 badanych zdarza się to bardzo często (4,9%), 9 uczniom – często (4,0%), 44 ankietowanym – czasami (19,7%), natomiast 29 osób zadeklarowało, że skłamało w tej sprawie jeden raz (13,0%).

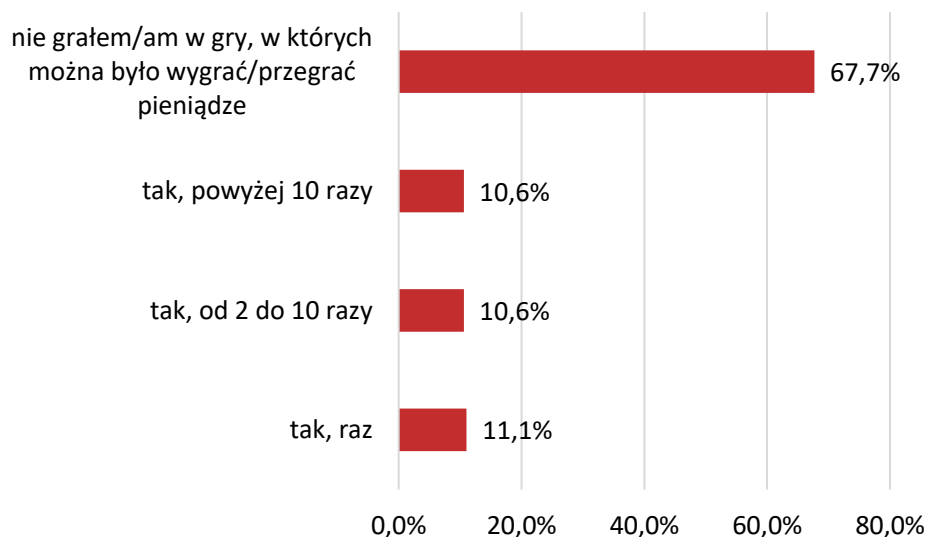
Tabela 8. Czy zdarza Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=223

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	4,9%	11
tak, często	4,0%	9
tak, czasami	19,7%	44
tak, jednokrotnie	13,0%	29
nie	58,3%	130

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się grać w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego 32,3% badanych. Wśród tych osób 11,1% grało w nie jednokrotnie, a po 10,6% – od 2 do 10 razy lub powyżej 10 razy.

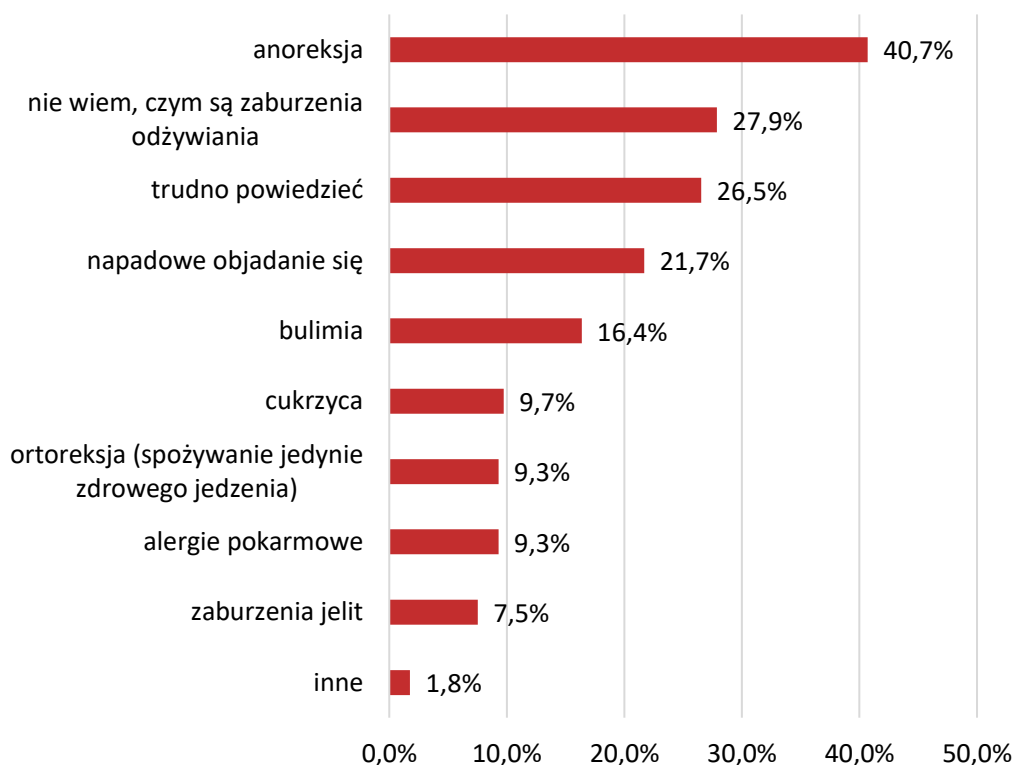
Wykres 11. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=226

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

Ostatnia część badania przeprowadzonego wśród uczniów z gminy Dobrzyca dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którym zmagają się coraz więcej młodych osób. Uczniowie mieli wskazać, które odpowiedzi z kafeterii zaliczamy według nich do zaburzeń odżywiania. Największy odsetek wskazał na anoreksję (40,7%), z kolei 21,7% uczniów wyróżniło napadowe objadanie się. Brak wiedzy, czym są zaburzenia odżywiania zadeklarowało 27,9% ankietowanych, a 16,4% jest zdania, iż można do nich zaliczyć bulimię. Z odpowiedzi wynika, iż błędną wiedzę w tym zakresie ma 9,7% uczniów, w opinii których do zaburzeń odżywiania zalicza się cukrzycę, 9,3% osób w przypadku alergii pokarmowych oraz 7,5% badanych odnośnie zaburzeń jelit. Średnio co czwartemu ankietowanemu trudno było odpowiedzieć na to pytanie (26,5%), z kolei na inne odpowiedzi wskazało 1,8% uczniów nie wymieniając żadnego zaburzenia.

Wykres 12. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=226

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

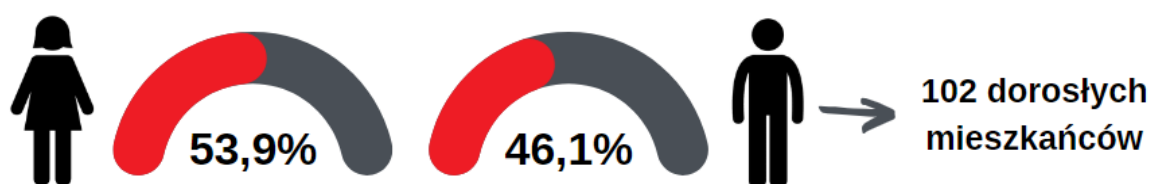
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnienia od alkoholu, papierosów, e-papierosów i narkotyków wśród dorosłych mieszkańców gminy Dobrzyca, a także skala zjawiska przemocy, korzystania z urządzeń elektronicznych, grania w gry na pieniądze oraz innych uzależnień natury behawioralnej.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

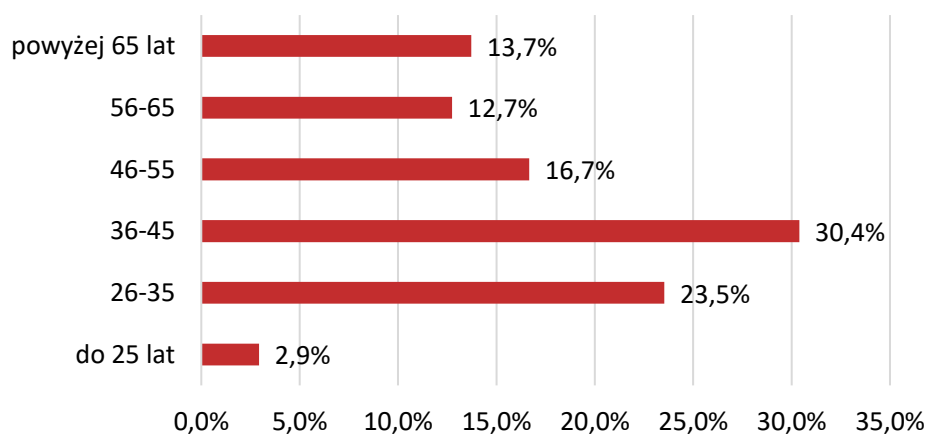
W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Dobrzyca wzięło udział 102 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Można zauważyć, że więcej ankiet wypełniły kobiety – stanowiły one 53,9% ogółu, natomiast mężczyźni – 46,1%.

Rysunek 4. Płeć: N=102

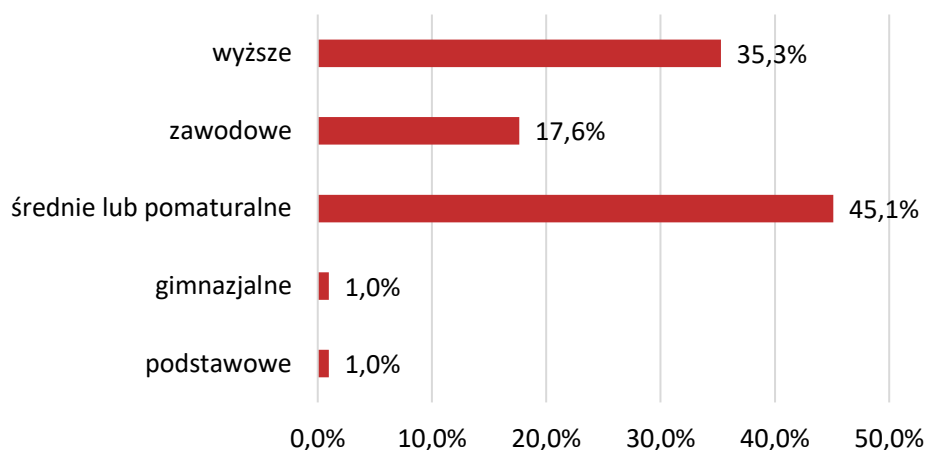
Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający 36-45 lat (30,4%), a następnie mający 26-35 lat (23,5%). W badaniu wzięli udział również mieszkańcy w wieku 46-55 lat (16,7%), powyżej 65 lat (13,7%), w wieku 56-65 lat (12,7%), z kolei najmniejszy odsetek stanowiły osoby do 25 roku życia (2,9%).

Wykres 13. Wiek: N=102

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Blisko połowę próby badawczej stanowili mieszkańcy legitymujący się wykształceniem średnim lub pomaturalnym (45,1%), 35,3% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem wyższym, natomiast 17,6% – zawodowym. Po 1,0% ankietowanych zakończyło edukację na poziomie podstawowym lub gimnazjalnym.

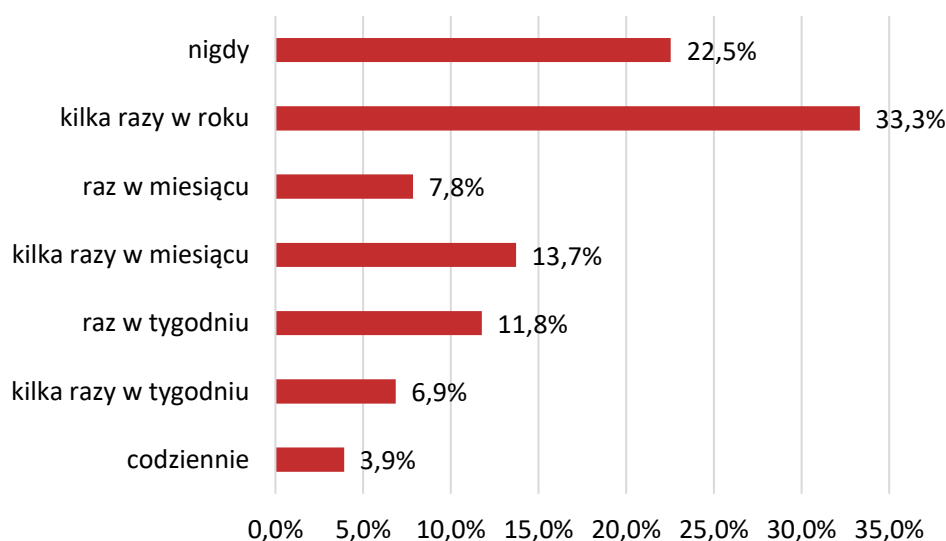
Wykres 14. Wykształcenie: N=102

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia od alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Możemy zauważyć, iż 3,9% ankietowanych sięga po alkohol codziennie, 6,9% – kilka razy w tygodniu, 11,8% – raz w tygodniu, 13,7% – kilka razy w miesiącu, a 7,8% – raz w miesiącu. 33,3% respondentów podało, że pije alkohol kilka razy w roku, natomiast abstynencję zadeklarował średnio co piąty ankietowany, tj. 22,5%.

Wykres 15. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=102

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Odpowiedzi mieszkańców są następujące: większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyło im się upić (62 osoby, tj. 78,5%). 6 respondentów wskazało, że doszło do tego 1 raz (7,6%), 9 badanych przyznało, że miało to miejsce 2-5 razy (11,4%), a 2 odpowiedzi padły na 6-10 razy (2,5%).

Tabela 9. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=79

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
1 raz	7,6%	6
2-5 razy	11,4%	9
6-10 razy	2,5%	2
powyżej 10 razy	0,0%	0
ani razu	78,5%	62

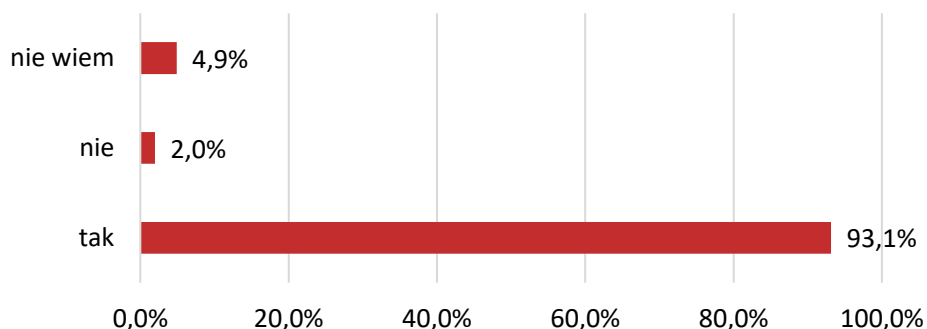
Kolejną analizowaną kwestią było prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu. Na to pytanie również większość respondentów odpowiedziała, że nigdy nie kierowała pojazdem w stanie nietrzeźwości (72 osoby, tj. 91,1%). Prawa jazdy nie posiada 7 ankietowanych odpowiadających na to pytanie (8,9%).

Tabela 10. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=79

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	91,1%	72
raz mi się to zdarzyło	0,0%	0
zdarzało mi się to sporadycznie	0,0%	0
zdarzało mi się to często	0,0%	0
nie posiadam prawa jazdy	8,9%	7

W jednym z pytań poprosiliśmy ankietowanych o wyrażenie swojej opinii na temat wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży, na rozwój dziecka. Zebrany materiał badawczy wykazał, że wśród nieznacznej części mieszkańców Gminy, występuje brak świadomości w tym zakresie (2,0%). Odpowiedź „nie wiem” zaznaczyło 4,9% badanych, natomiast większość respondentów przyznała, że spożywanie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka (93,1%).

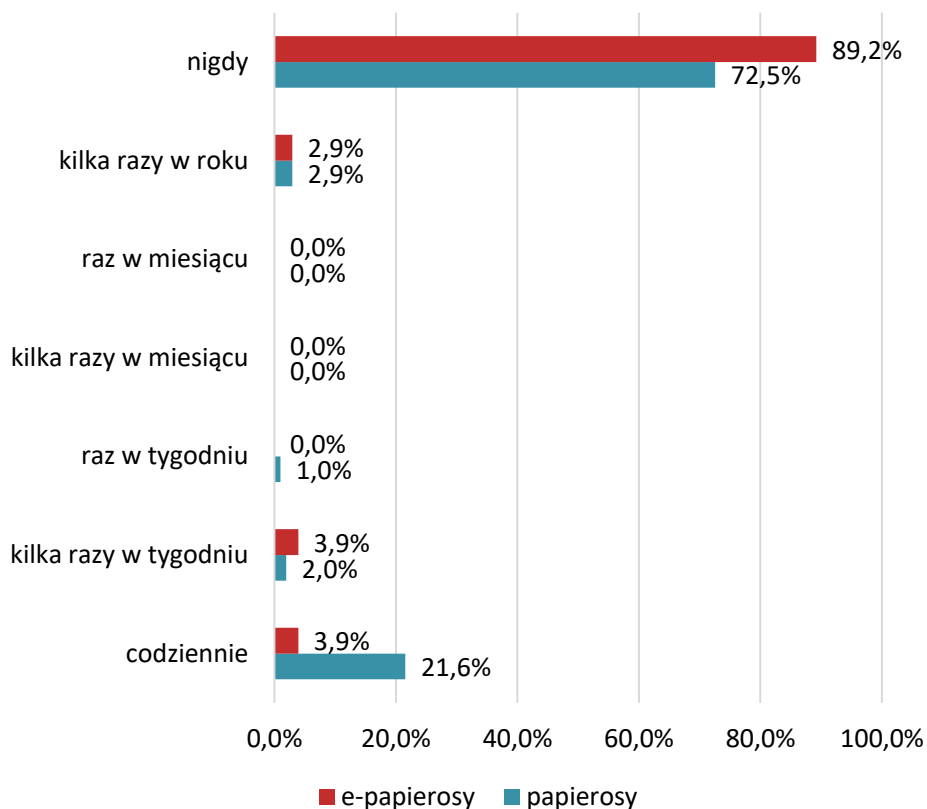
Wykres 16. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=102

PROBLEM NIKOTYNOWY

Drugi z badanych obszarów, miał na celu zweryfikowanie skali palenia papierosów przez dorosłych mieszkańców Gminy. Spośród wszystkich badanych osób papierosy tradycyjne pali 27,5%, przy czym 2,9% ankietowanych sięga po nie kilka razy w roku, 1,0% – raz w tygodniu, 2,0% – kilka razy w tygodniu, natomiast 21,6% podało, że pali papierosy codziennie. Po elektroniczne papierosy sięga 10,7% respondentów, przy czym 2,9% z nich robi to kilka razy w roku, a po 3,9% – kilka razy w tygodniu lub codziennie.

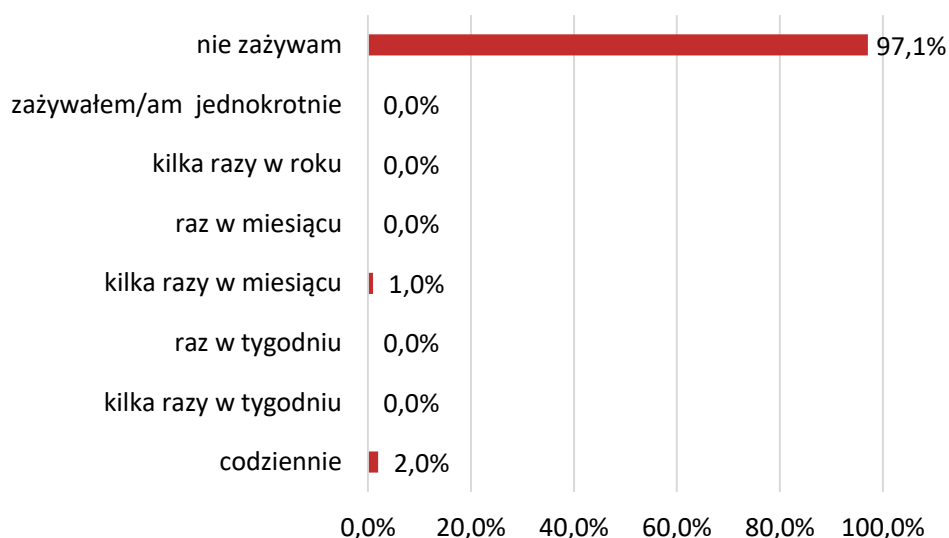
Wykres 17. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=102

PROBLEM NARKOTYKOWY

Następnym etapem badania było zidentyfikowanie skali zażywania narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych przez dorosłych mieszkańców Gminy. Po tego typu substancje sięgnęło 3,0% badanych, wśród których 1,0% robi to kilka razy w miesiącu, natomiast 2,0% – codziennie.

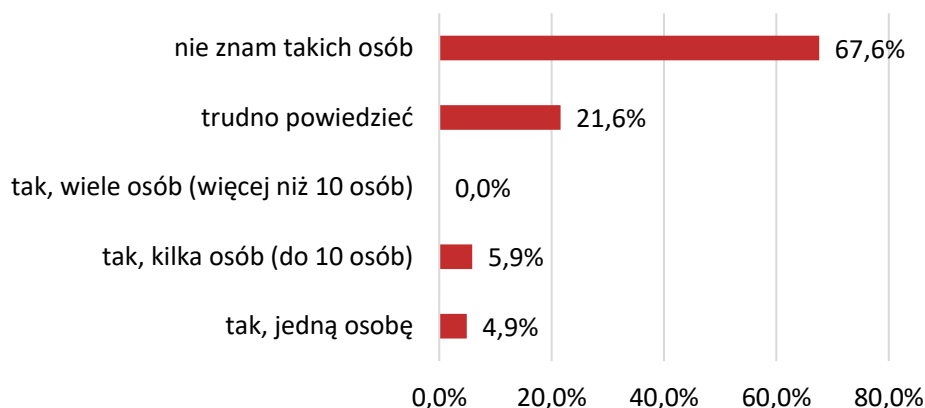
Wykres 18. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzania)? N=102

PROBLEM PRZEMOCY

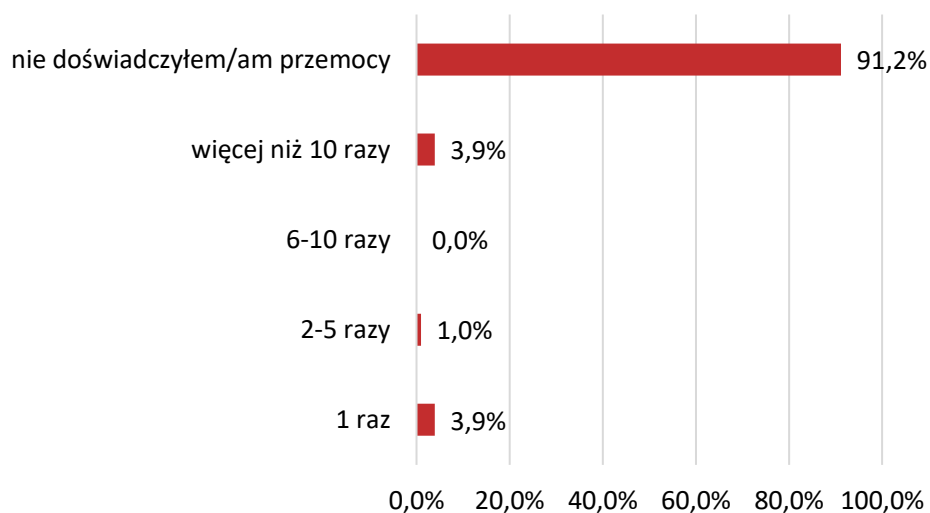
Dalsza część raportu stanowi próbę oszacowania skali problemu przemocy. Kolejny wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych na pytanie o znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej. 5,9% respondentów odpowiedziało, że zna kilka takich osób (do 10), natomiast 4,9% badanych zna jedną osobę, która doznaje przemocy. 21,6% ankietowanych miało trudności z odpowiedzią na to pytanie, natomiast większość badanych zadeklarowała, że nie zna nikogo, kto doznaje przemocy w swoim domu (67,6%).

Wykres 19. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=102

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, czy zdarzyło im się doświadczyć tego problemu w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Z zebranych danych wynika, że w danym okresie, przemocy doznało 8,8% mieszkańców, wśród których po 3,9% doświadczyło jej 1 raz lub więcej niż 10 razy, natomiast 1,0% badanych wskazało, że w ostatnich 12 miesiącach doznało przemocy 2-5 razy.

Wykres 20. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=102

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że 6 badanych doświadczyło przemocy psychicznej (75,0%), 2 respondentów – przemocy fizycznej (25,0%), a pojedyncze odpowiedzi padły na przemoc seksualną, ekonomiczną oraz brak wiedzy w zakresie rodzaju doznawanej przemocy (po 1 osobie, tj. 12,5%). 1 ankietowany nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 11. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=8

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	75,0%	6
przemoc fizyczna	25,0%	2
przemoc seksualna	12,5%	1
przemoc ekonomiczna	12,5%	1
nie wiem	12,5%	1
zaniedbanie	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Zapytaliśmy respondentów również o to, kto stosował wobec nich przemoc. Jak widać na poniższej tabeli 4 badanych doznało przemocy ze strony męża/żony (50,0%), 2 osoby wskazały na rodziców (25,0%), natomiast pojedyncze odpowiedzi padły na partnera/partnerkę oraz inne, bliżej nieokreślone osoby (po 12,5%). 1 respondent nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

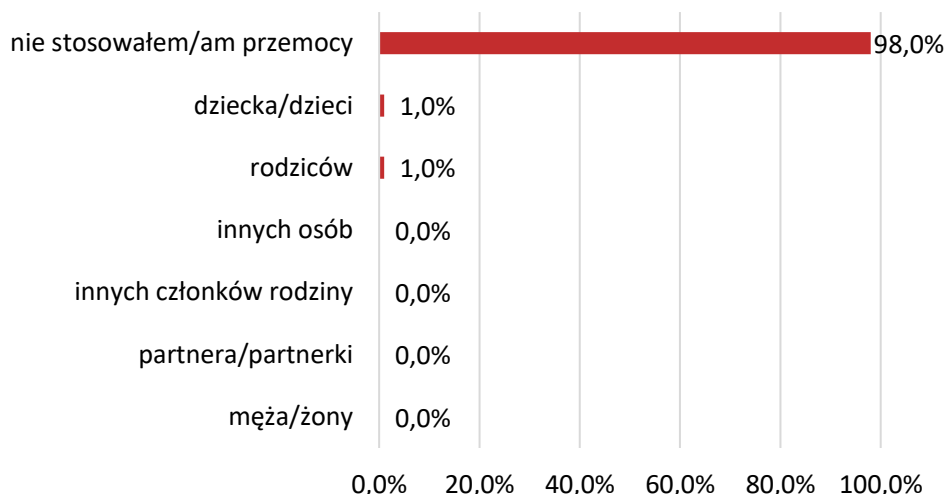
Tabela 12. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=8

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mąż/żona	50,0%	4
rodzice	25,0%	2
partner/partnerka	12,5%	1
inne osoby	12,5%	1
inni członkowie rodziny	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

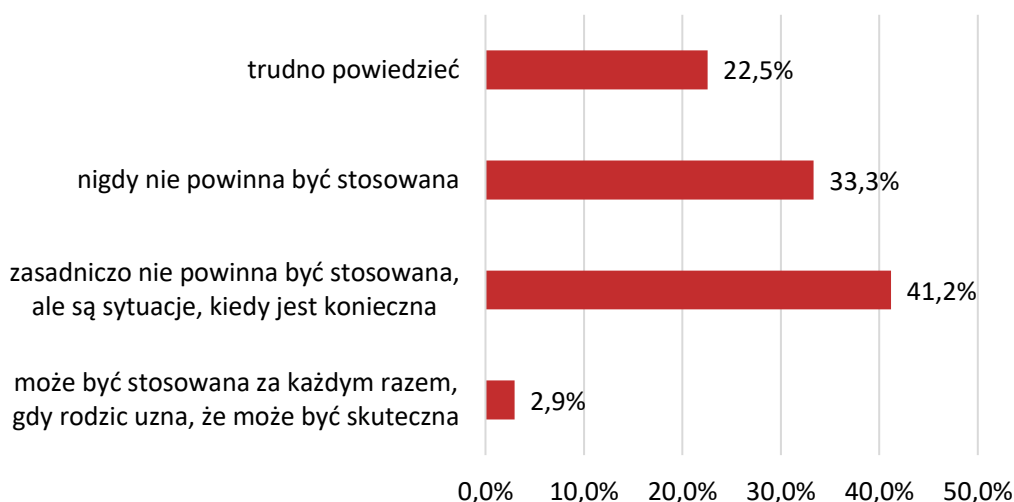
Zebrane w procesie badawczym dane pokazują, iż do stosowania przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie przyznało się 2,0% ankietowanych, z czego po 1,0% respondentów wskazał, że stosował ją wobec dziecka/dzieci oraz rodziców.

Wykres 21. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=102

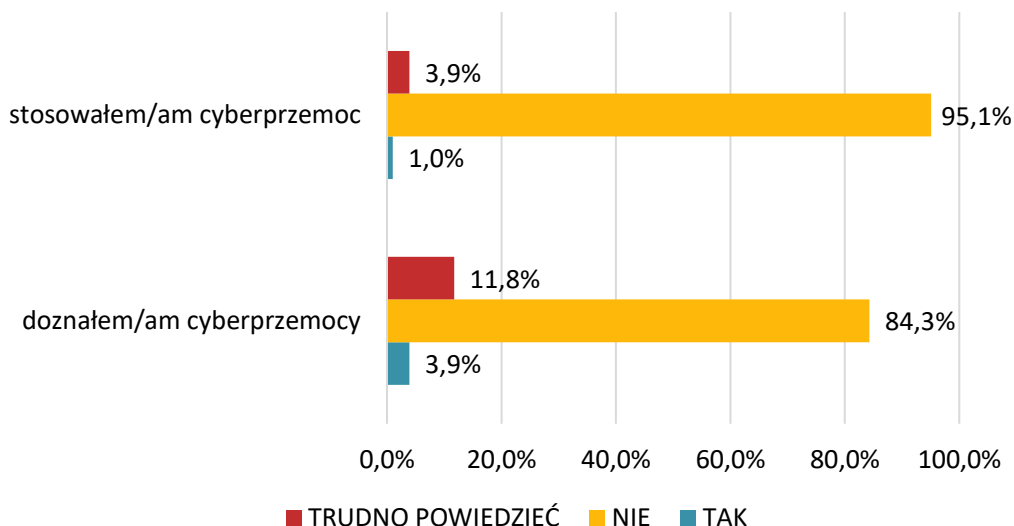
Kolejną analizowaną w Diagnozie kwestią była opinia dorosłych mieszkańców na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że wśród części respondentów występuje tolerancja przemocy jako metody wychowawczej – kar fizycznych nie neguje 44,1% badanych, z czego 2,9% ankietowanych uważa, że mogą one być stosowane za każdym razem, gdy rodzic uzna, że mogą być skuteczne, a 41,2% respondentów uważa, że nie powinny być one stosowane, ale są sytuacje, w których takie kary są konieczne. Jednocześnie 22,5% dorosłych mieszkańców udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Kary fizyczne nie powinny być nigdy stosowane według 33,3% badanych.

Wykres 22. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=102

Ostatnie pytanie z zakresu problemu przemocy ujęte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło zjawiska cyberprzemocy i miało na celu oszacowanie skali jej występowania wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, czy zdarzyło im się w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyć oraz stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że takiego problemu doświadczyło 3,9% badanych, a 11,8% miało trudności z odpowiedzią na to pytanie. Do stosowania przemocy w Internecie przyznał się 1,0% ankietowanych, a 3,9% badanych w tym kontekście zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”.

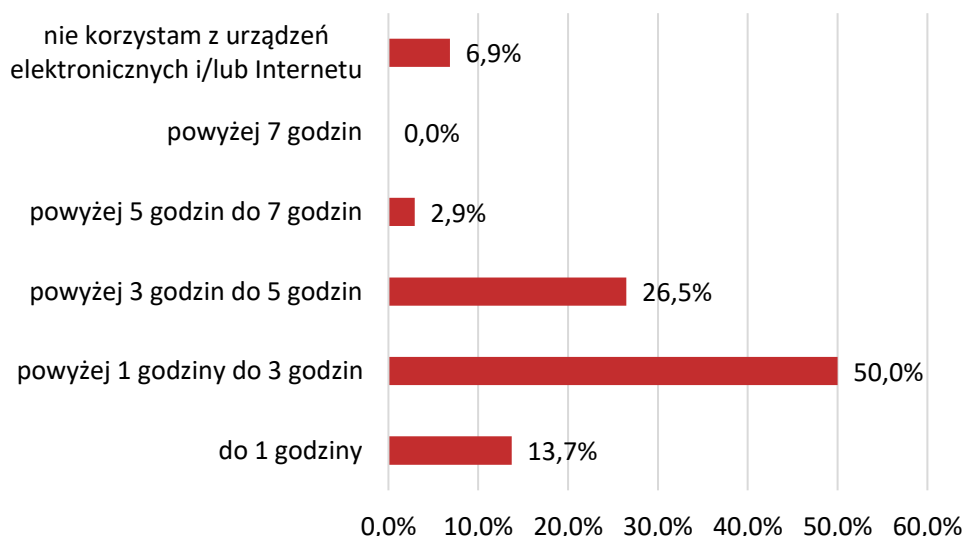
Wykres 23. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/ poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=102

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU

Kolejny blok pytań miał na celu zweryfikować w jaki sposób oraz jak często mieszkańcy gminy Dobrzyca korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Zebrany materiał badawczy wykazał, iż najwięcej osób poświęca na to powyżej 1 godziny do 3 godzin (50,0%). 26,5% respondentów spędza w ten sposób czas powyżej 3 godzin do 5 godzin, natomiast 13,7% badanych – do 1 godziny dziennie. 2,9% ankietowanych korzysta z urządzeń elektronicznych i Internetu powyżej 5 godzin do 7 godzin, natomiast 6,9% nie korzysta z nich w ogóle.

Wykres 24. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=102

W dalszej kolejności mieszkańcy mieli odpowiedzieć na pytanie, czy zdarza się im korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie zakładali. Twierdząco odpowiedziało 47 ankietowanych (49,5%), a przecząco – 16 osób (16,8%). 15 badanych trudno było odpowiedzieć na to pytanie (15,8%), z kolei 17 respondentów nie przewiduje określonego czasu na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (17,9%).

Tabela 13. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=95

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	49,5%	47
nie	16,8%	16
trudno powiedzieć	15,8%	15
nie przewiduję określonego czasu	17,9%	17

HAZARD

W celu określenia skali podejmowania zachowań hazardowych respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze. Zebrany materiał badawczy wykazał, że styczność z takimi grami miało 29,4% dorosłych mieszkańców, wśród których 7,8% badanych wskazało, że grało w nie 1 raz, 14,7% – od 2 do 10 razy, natomiast 6,9% osób – powyżej 10 razy.

Wykres 25. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie, itp.)? N=102

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami korzystającymi z gier hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. Większość ankietowanych zaprzeczyła takiej sytuacji (21 osób, tj. 70,0%), co piąty badany to potwierdził (6 osób, tj. 20,0%), a 3 respondentów miało problemy z odpowiedzią na to pytanie (10,0%).

Tabela 14. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=30

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	20,0%	6
nie	70,0%	21
trudno powiedzieć	10,0%	3

INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

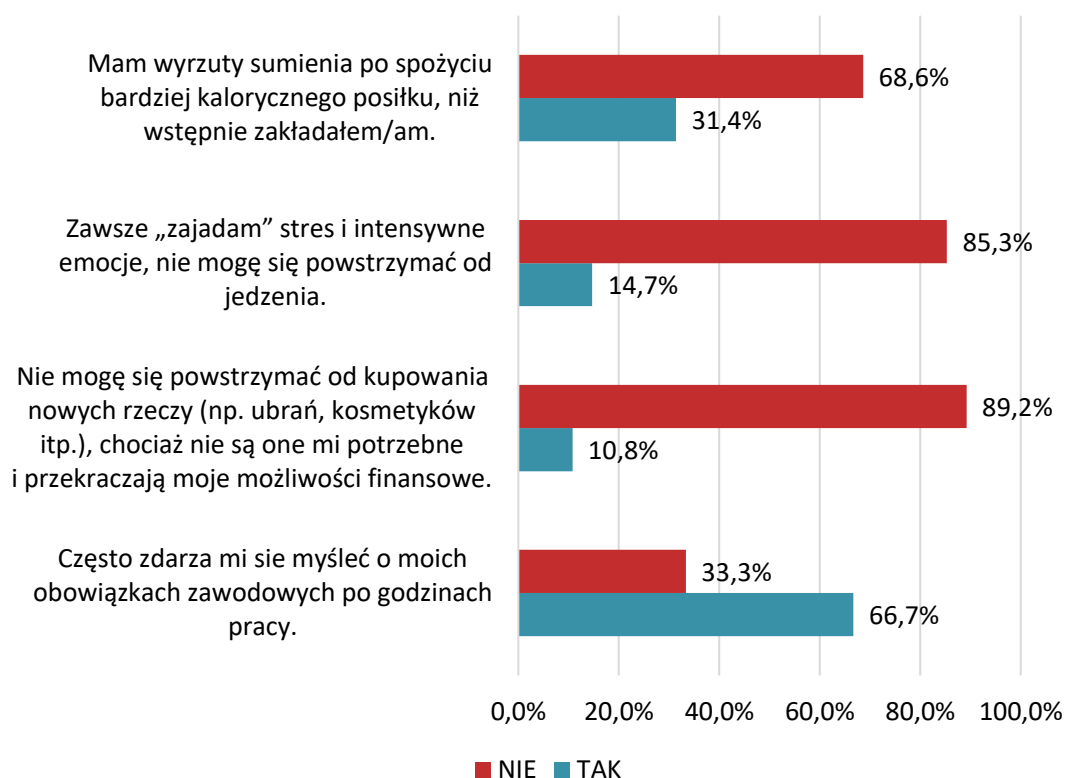
W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Dobrzyca, respondenci udzielili również istotnych informacji na temat ich decyzji zakupowych, wykonywania obowiązków zawodowych oraz zakresu aktywności fizycznej i zaburzeń odżywiania. Zakupoholizm, pracoholizm, a także nadmierna aktywność fizyczna są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego

pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tego problemu wśród lokalnej społeczności.

Jak wynika z analizy materiału badawczego, część ankietowanych przejawia zachowania świadczące o możliwości występowania wśród nich zaburzeń w zakresie zakupów, pracy oraz odżywiania. Doświadczenia respondentów w tych obszarach przedstawiają się następująco:

- ▶ wśród badanych 31,4% ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku niż wstępnie zakładali;
- ▶ 14,7% ankietowanych zawsze zajada stres i inne intensywne emocje;
- ▶ 10,8% ankietowanych przyznało, iż nie może się powstrzymać od kupowania nowych rzeczy, chociaż nie są one im potrzebne i przekraczają ich możliwości finansowe;
- ▶ większość badanych myśli o pracy w trakcie swojego czasu wolnego w domu, na co wskazało 66,7% wszystkich ankietowanych.

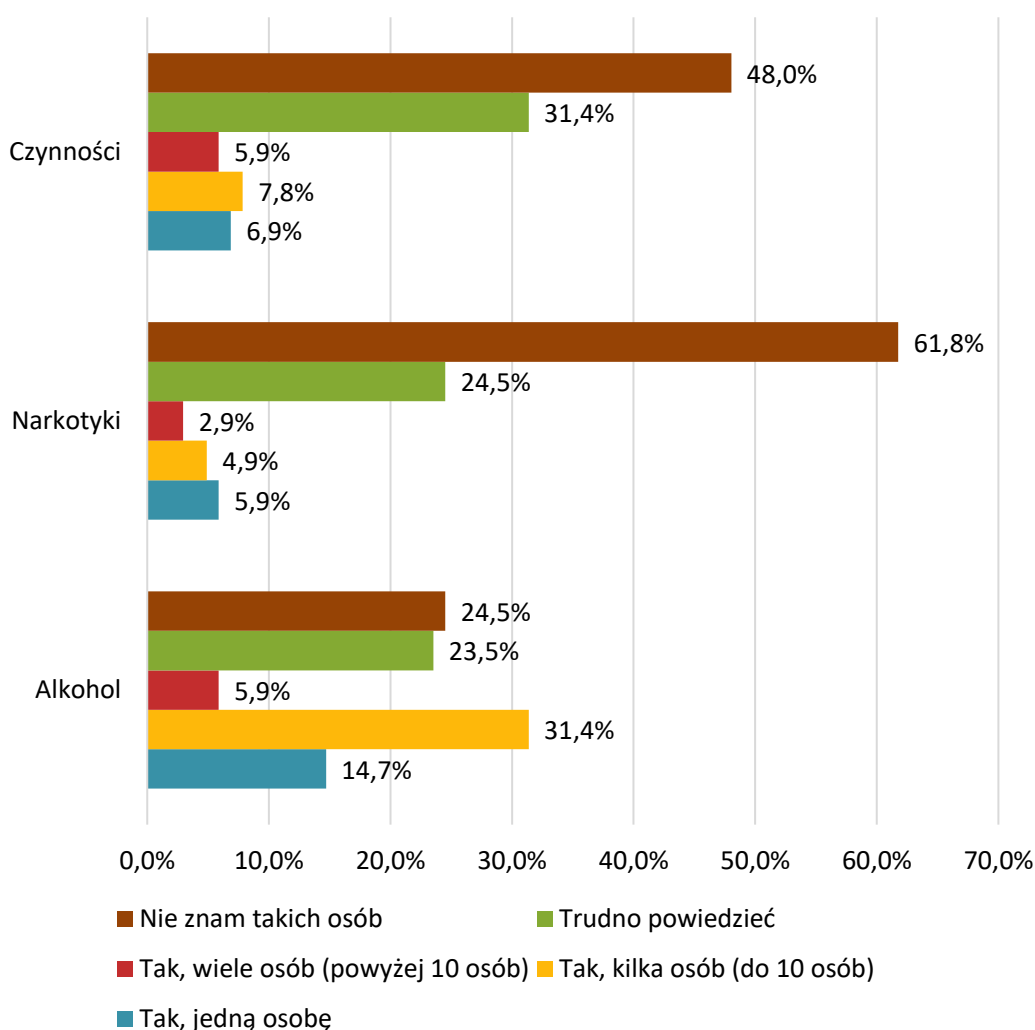
Wykres 26. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=102

W kolejnym pytaniu mieszkańcy mieli wskazać, czy znają kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych itp. Z przeprowadzonych badań wynika, iż:

- ▶ 52,0% badanych zna osoby, które nadużywają alkoholu, w tym: 14,7% jedną osobę, 31,4% – kilka osób (do 10), 5,9% – wiele osób (powyżej 10), natomiast średnio co czwarty ankietowany odpowiedział, że nie zna takich osób (24,5%);
- ▶ 13,7% badanych zna osoby, które nadużywają narkotyków, w tym: 5,9% jedną osobę, 4,9% – kilka osób (do 10), 2,9% – wiele osób (powyżej 10), natomiast większość ankietowanych odpowiedziała, że nie zna takich osób (61,8%);
- ▶ 20,6% badanych zna osoby, które dotyczy problem uzależnień behawioralnych, w tym: 6,9% jedną osobę, 7,8% – kilka osób (do 10), 5,9% – wiele osób (powyżej 10), natomiast blisko połowa ankietowanych odpowiedziała, że nie zna takich osób (48,0%).

Wykres 27. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa, alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=102

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WSRÓD SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

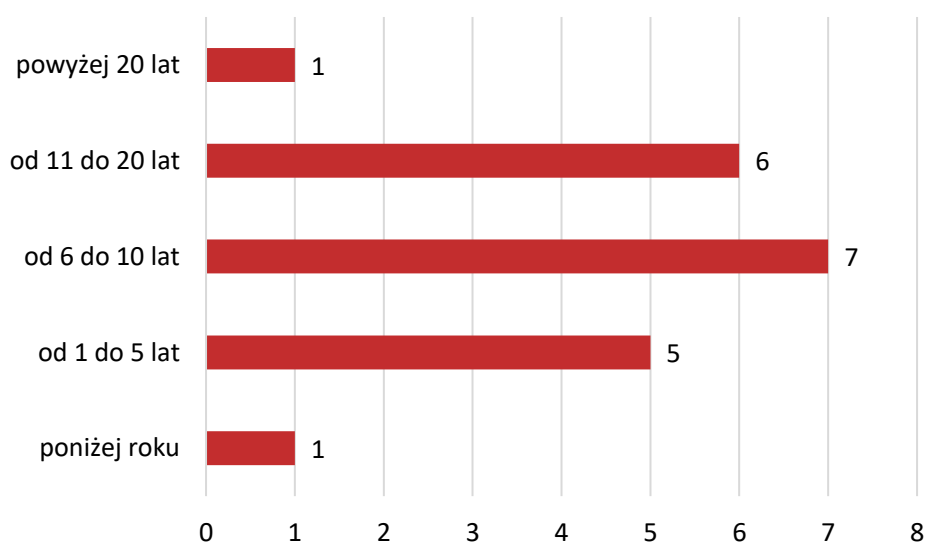
W badaniu diagnozującym problemy społeczne wzięły udział także osoby pracujące w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie gminy Dobrzyca. Ich udział w badaniu miał na celu sprawdzenie dostępności alkoholu dla mieszkańców niepełnoletnich oraz będących w stanie nietrzeźwości, a także zweryfikowanie wiedzy sprzedawców na temat ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącej się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu. Ich opinia była ważna również dla oceny skali uzależnienia od alkoholu w całej Gminie.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

Kwestionariusze ankiet wypełniło łącznie 20 sprzedawców napojów alkoholowych – 11 kobiet i 9 mężczyzn.

Sprzedawcy napojów alkoholowych zostali poproszeni o określenie, od ilu lat pracują w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu. Zebrany materiał badawczy wykazał, że 1 ankietowany pracuje w takim miejscu poniżej roku, 5 sprzedawców zadeklarowało staż pracy mieszczący się w zakresie od 1 roku do 5 lat, 7 badanych wskazało na okres od 6 do 10 lat, 6 respondentów – od 11 do 20 lat, natomiast 1 osoba pracuje w punkcie powyżej 20 lat.

Wykres 28. Od ilu lat pracuje Pan/i w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu? N=20

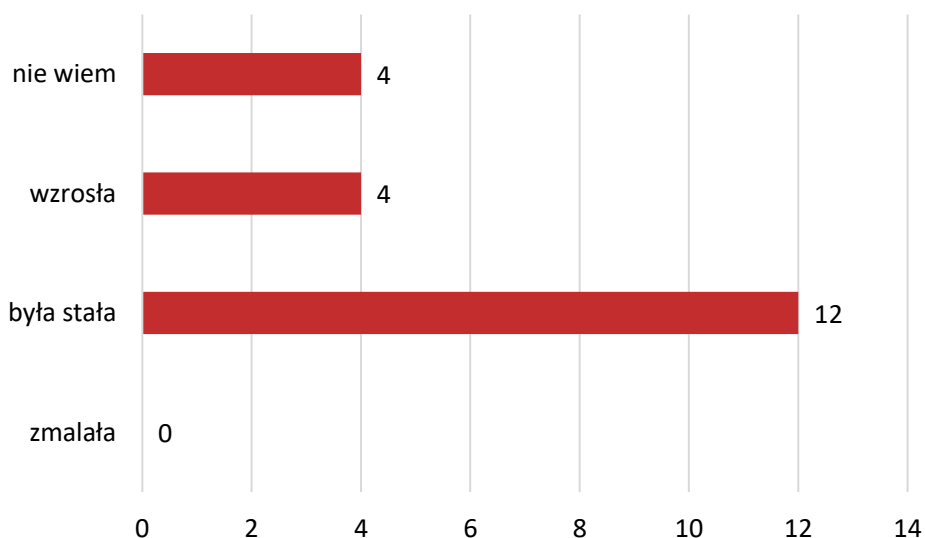

PROBLEM UZALEŻNIEŃ Z PERSPEKTYWY SPRZEDAWCÓW

Pytania skierowane do osób pracujących w sklepach na terenie gminy Dobrzyca, miały na celu sprawdzenie ich opinii względem skali spożywania napojów alkoholowych przez mieszkańców, dostępności alkoholu dla osób niepełnoletnich oraz znajomości *ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*.

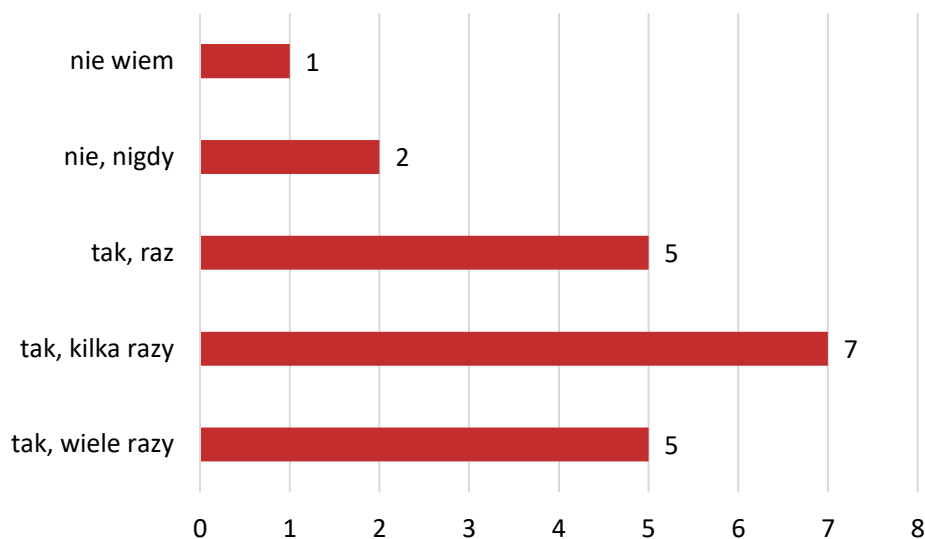
W pierwszej kolejności respondentów poproszono o ocenę poziomu spożycia alkoholu na przestrzeni kilku lat. Uzyskane wyniki badań wskazują na względnie zróżnicowane opinie w tym zakresie, gdyż według 12 ankietowanych jest ono stałe, 4 osoby wskazały na to, że wzrasta, a kolejnym 4 respondentom trudno było odpowiedzieć na to pytanie. Żaden z badanych nie uważa, aby sprzedaż alkoholu na przestrzeni ostatnich 3 lat zmalała.

Wykres 29. Proszę ocenić czy sprzedaż alkoholu na przestrzeni ostatnich 3 lat w Pana/i miejscu pracy: N=20

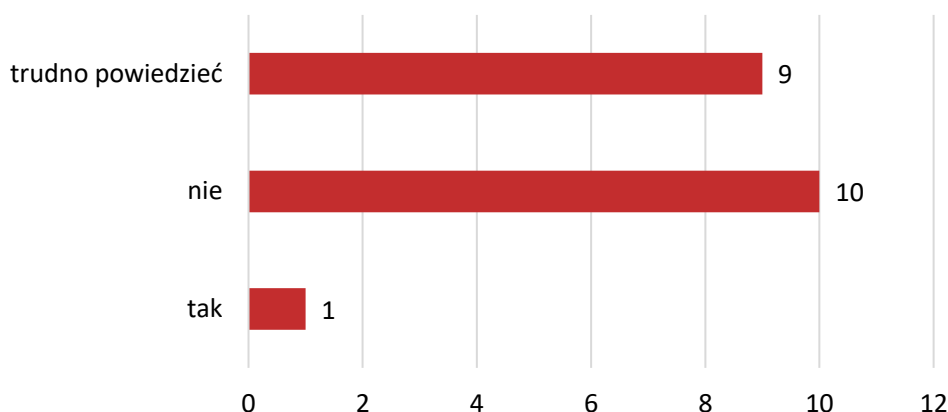
Interesowało nas również to, jak często zdarzają się sytuacje, kiedy osoby niepełnoletnie podejmują próby zakupu alkoholu w obsługiwanych przez badanych punktach. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 7 sprzedawców spotkało się z taką sytuacją kilka razy, a po 5 osób – wiele razy lub raz. 2 ankietowanych zaprzeczyło, aby osoby niepełnoletnie próbowały zakupić alkohol w ich miejscu pracy, a 1 badany wskazał na odpowiedź „nie wiem”.

Wykres 30. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie? N=20

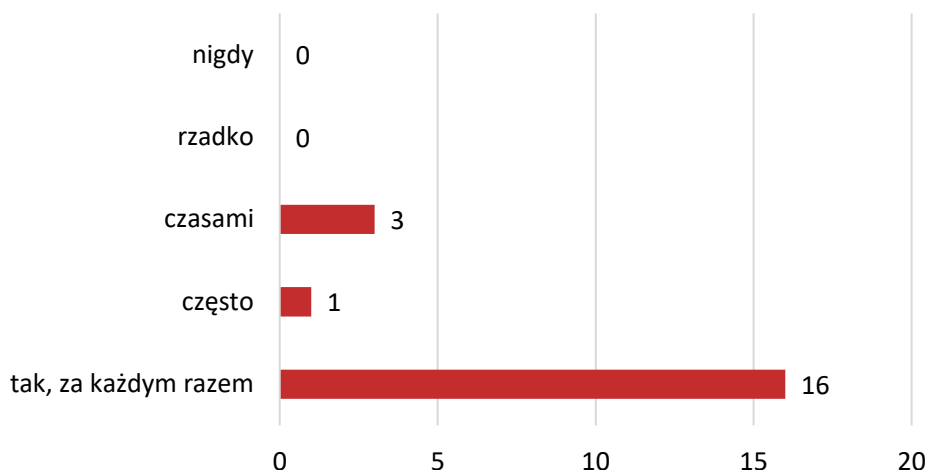
Biorąc pod uwagę, iż czasami zdarzają się sytuacje, w których osoby nieletnie proszą o zakup alkoholu dorosłych klientów, respondenci zostali zapytani również o to, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zauważyli sytuację, w której ktoś dorosły kupował alkohol dla osób nieletnich. Takim zdarzeniom zaprzeczyło 10 ankietowanych, potwierdziła to 1 osoba, z kolei 9 badanych trudno było odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 31. Czy zauważył/a Pan/i sytuację w ciągu ostatnich 12 miesięcy, kiedy osoba dorosła kupowała alkohol dla nieletnich? N=20

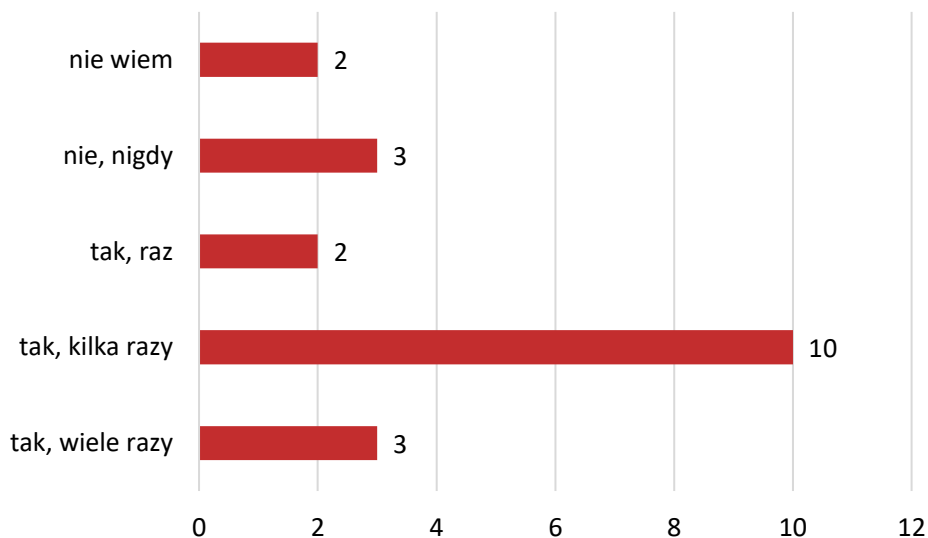
Zgodnie z *ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, sprzedawcy napojów alkoholowych mają obowiązek kontrolowania dokumentów tożsamości klientów, w celu weryfikacji ich pełnoletności. Na podstawie zebranych danych można zauważyć, że zdecydowana większość sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie każdorazowo weryfikuje wiek osoby wyglądającej na nieletnią (16 osób), 1 badany robi to często, a 3 osoby – czasami.

Wykres 32. Czy pyta Pan/i o dowód osobisty młodo wyglądających klientów? N=20

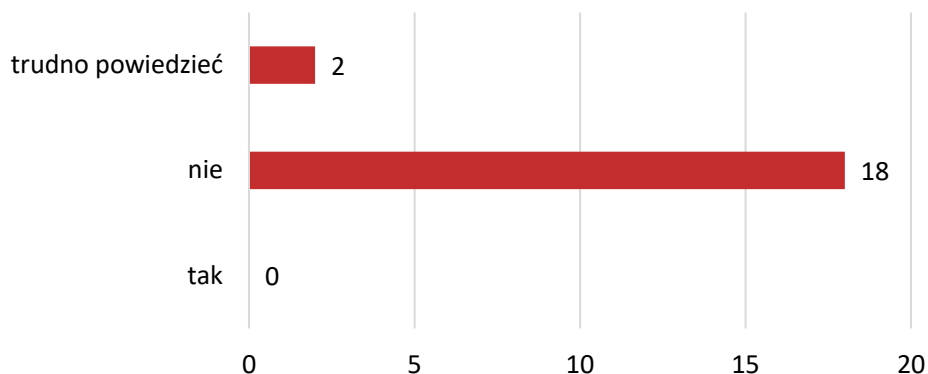
Na podstawie analizy zebranych danych możemy zauważyć, iż sytuacja, w której osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez badanych punkcie, miała miejsce w przypadku 15 osób uczestniczących w badaniu, w tym 3 badanych doświadczyło tego wiele razy, 10 respondentów – kilka razy, a 2 ankietowanych – raz. 2 osoby miały trudności w odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 33. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=20

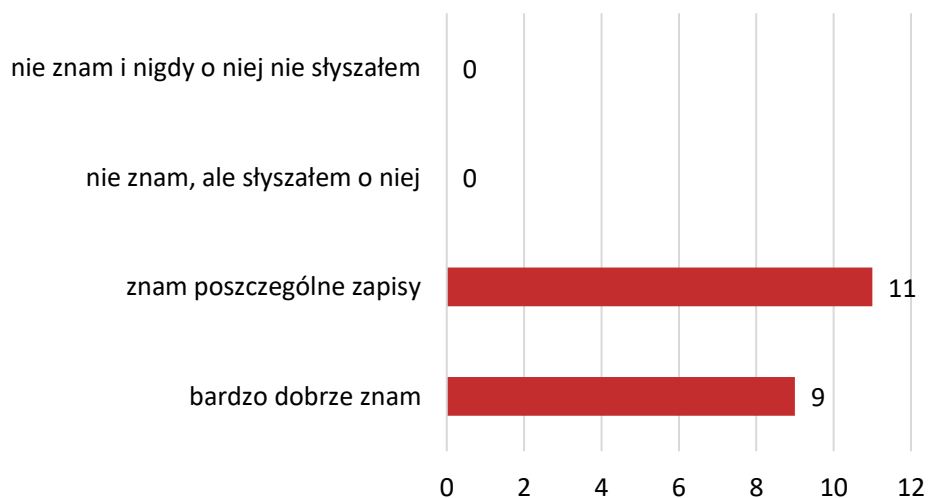
Udzielone przez badanych odpowiedzi wykazały, że 18 respondentów nie sprzedało alkoholu osobie nietrzeźwej w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, natomiast 2 badanych miało trudności w odpowiedzi na to pytanie. Żaden z ankietowanych nie potwierdził takiej sytuacji.

Wykres 34. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=20

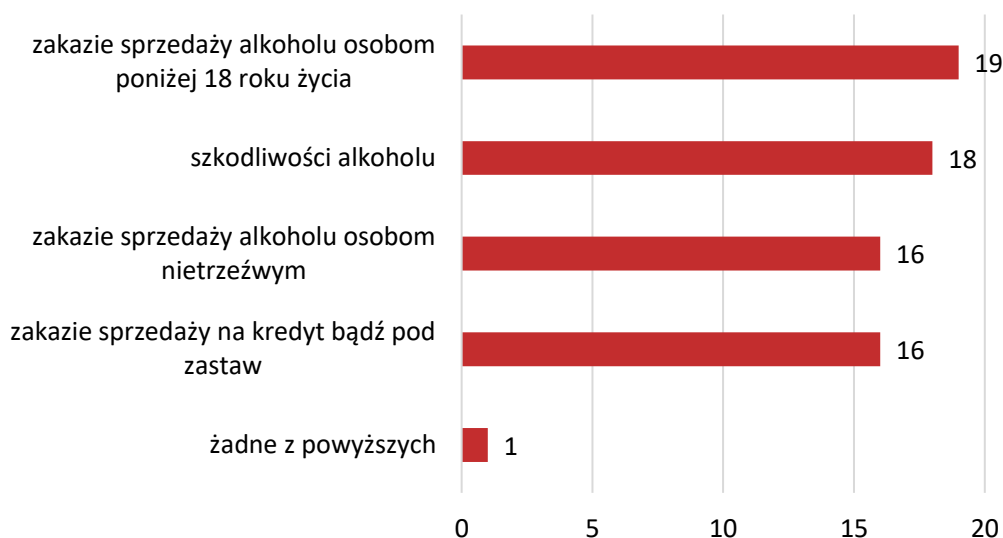
Analizując odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące znajomości *ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* odnoszącej się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu można zauważyć, że 9 badanych zna ją bardzo dobrze, a 11 respondentów wskazało na znajomość poszczególnych zapisów tego aktu.

Wykres 35. Czy zna Pan/i ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu? N=20

Właściciele punktów sprzedających napoje alkoholowe, mają ustawowy obowiązek zamieszczenia w widocznym miejscu w swoim sklepie informacji o szkodliwości alkoholu. Badanie ankietowe pokazało, że taka wiadomość widnieje w 18 punktach. W przypadku informacji o zakazie sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia zadeklarowało jej obecność w punkcie 19 sprzedawców. Informacja o zakazie sprzedaży na kredyt bądź pod zastaw oraz dotycząca zakazu sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym widnieje w 16 sklepach. 1 badany odpowiedział, iż w punkcie, w którym pracuje nie znajduje się żadna z powyższych informacji.

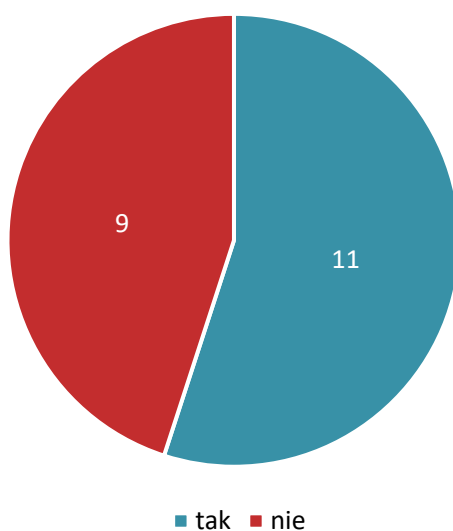
Wykres 36. Które z poniższych informacji znajdują się w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie: N=20

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 20*

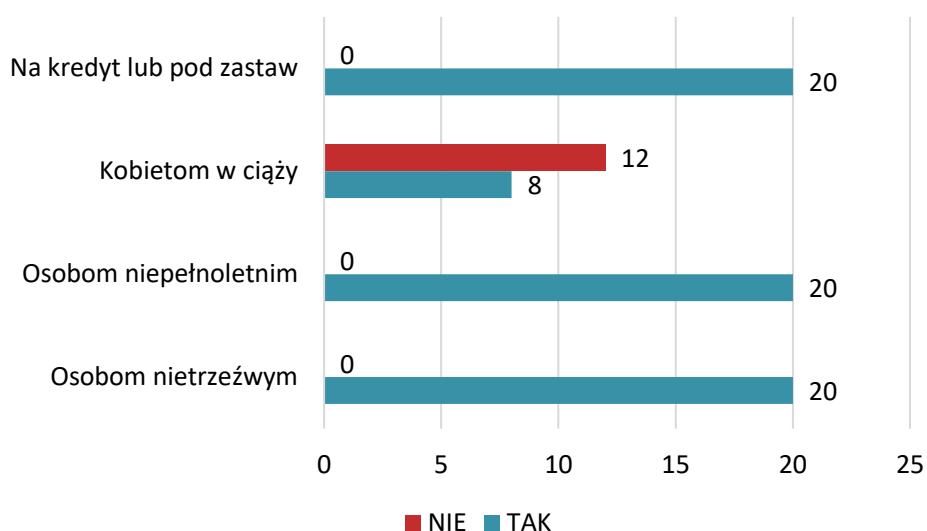
Osoby zajmujące się sprzedażą alkoholu, biorące udział w badaniu zostały zapytane o to, czy brały w ciągu ostatnich 3 lat przed ankietowaniem udział w szkoleniu, dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu. Okazuje się, że 11 badanych brało udział w szkoleniu, z kolei pozostałe 9 osób odpowiedziało przecząco na to pytanie.

Wykres 37. Czy w ciągu ostatnich 3 lat brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu? N=20

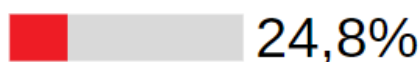
Ostatnie pytanie skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych na terenie gminy Dobrzyca miało na celu zweryfikowanie wiedzy respondentów w zakresie ustawowych zakazów sprzedaży alkoholu. Na podstawie zebranych odpowiedzi można zauważyć, że 20 osób uczestniczących w badaniu ma prawidłową wiedzę na temat zakazu sprzedaży go osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim oraz na kredyt lub pod zastaw. 8 ankietowanych błędnie twierdzi, iż akt ten reguluje kwestie sprzedaży napojów alkoholowych kobietom w ciąży.

Wykres 38. Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi? Proszę o zaznaczenie *tak* lub *nie* w każdym wierszu. N=20

WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO

UCZNIOWIE

24,8%

Odsetek uczniów deklarujących spożycie kiedykolwiek alkoholu.

12,0%

Odsetek uczniów deklarujących spożycie alkoholu więcej niż jeden raz.

9,7%

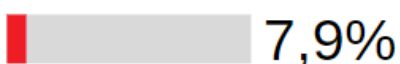
Odsetek uczniów, którzy przyznali się do spożycia alkoholu 30 dni przed badaniem.

38,1%

Odsetek uczniów, którzy uważają alkohol za łatwy do zdobycia na terenie swojej miejscowości.

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=226

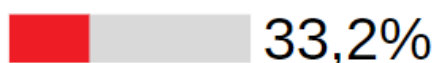
7,9%

Odsetek uczniów, którzy palili kiedykolwiek papierosy tradycyjne.

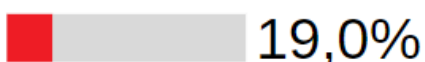
4,4%

Odsetek uczniów, którzy palili papierosy tradycyjne, więcej niż jednokrotnie.

33,2%

Odsetek uczniów, którzy uważają papierosy tradycyjne za łatwe do zdobycia na terenie swojej miejscowości.

19,0%

Odsetek uczniów, którzy palili kiedykolwiek e-papierosy.

11,0%

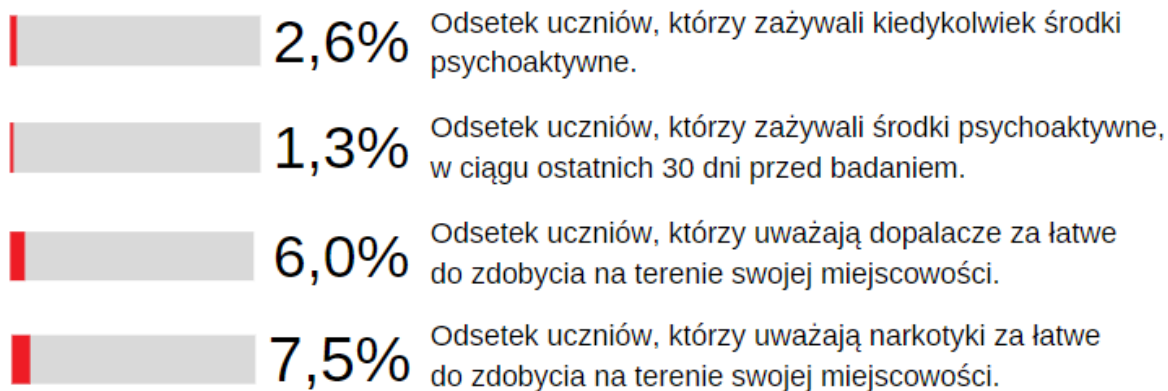
Odsetek uczniów, którzy palili e-papierosy, więcej niż jednokrotnie.

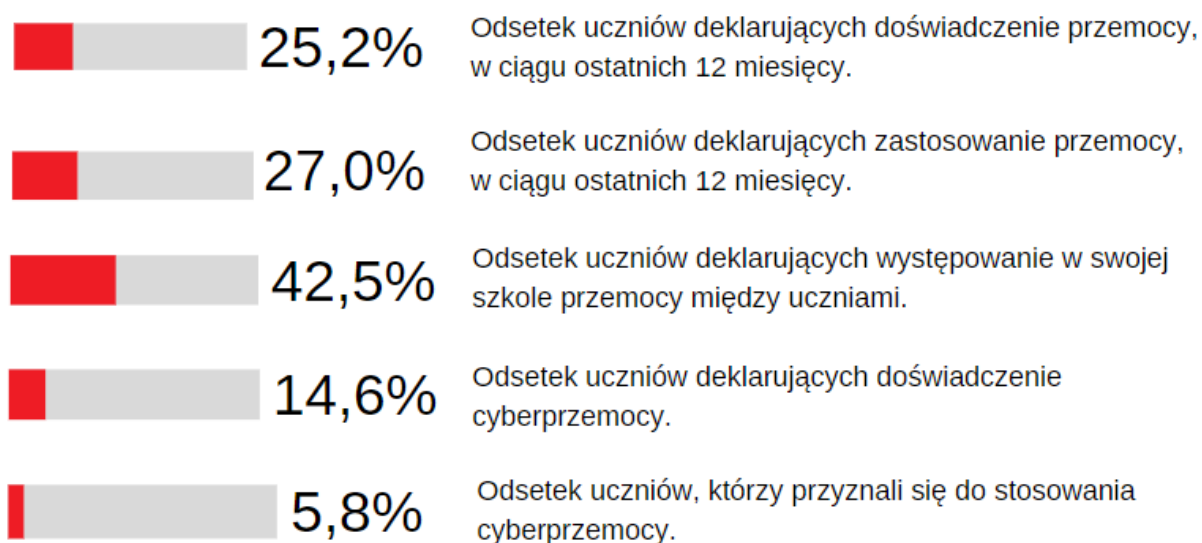
38,9%

Odsetek uczniów, którzy uważają papierosy elektroniczne za łatwe do zdobycia na terenie swojej miejscowości.

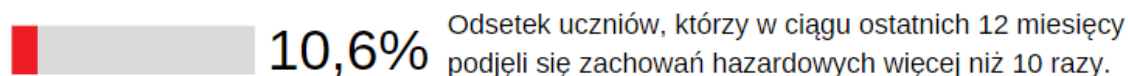
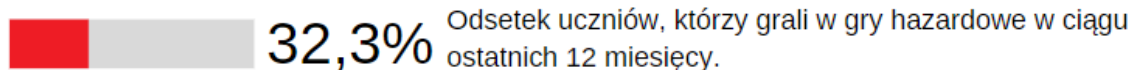
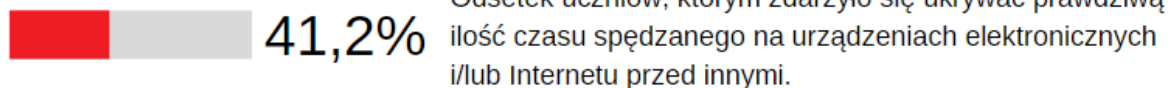
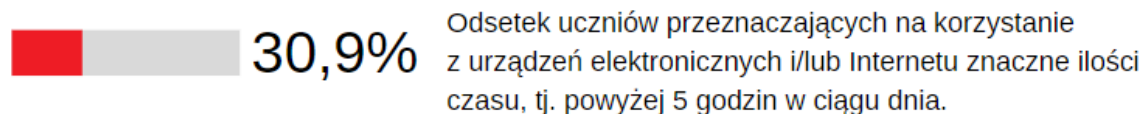
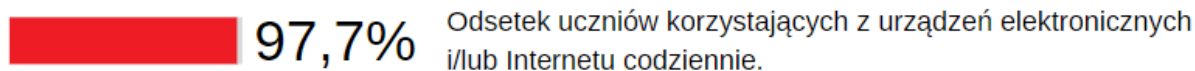
* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=226

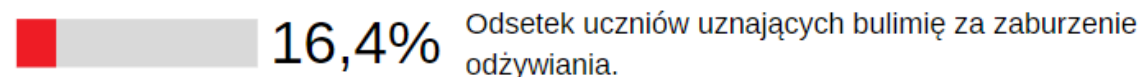
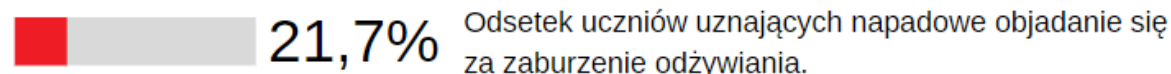
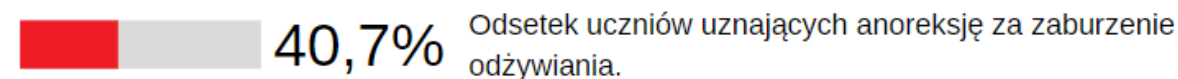
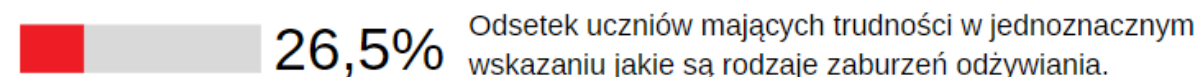
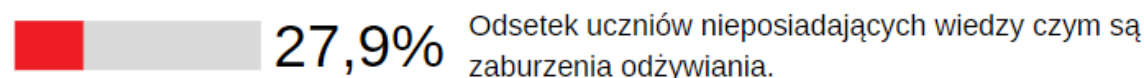
* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=226

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=226

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=226

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=226

DOROŚLI MIESZKAŃCY

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy spożywają alkohol kilka razy w tygodniu i codziennie.

Odsetek badanych, którzy przyznali, że w ciągu ostatniego roku zdarzyło im się stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się).

Odsetek respondentów, którym w ciągu 30 dni poprzedzających badanie zdarzyło się kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu.

Odsetek ankietowanych nie posiadających wiedzy lub nie zgadzających się ze stwierdzeniem, iż picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka.

Odsetek respondentów, którzy znają osoby uzależnione od alkoholu w swoim otoczeniu.

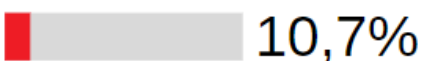
* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=102

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy palą papierosy tradycyjne.

Odsetek ankietowanych, którzy palą papierosy tradycyjne codziennie.

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy palą e-papierosy.

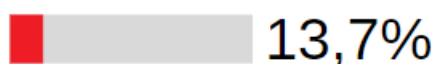

Odsetek ankietowanych, którzy palą e-papierosy codziennie.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=102

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy kiedykolwiek zażywali środki psychoaktywne.

Odsetek respondentów, którzy znają w swoim otoczeniu osoby nadużywające narkotyków.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=102

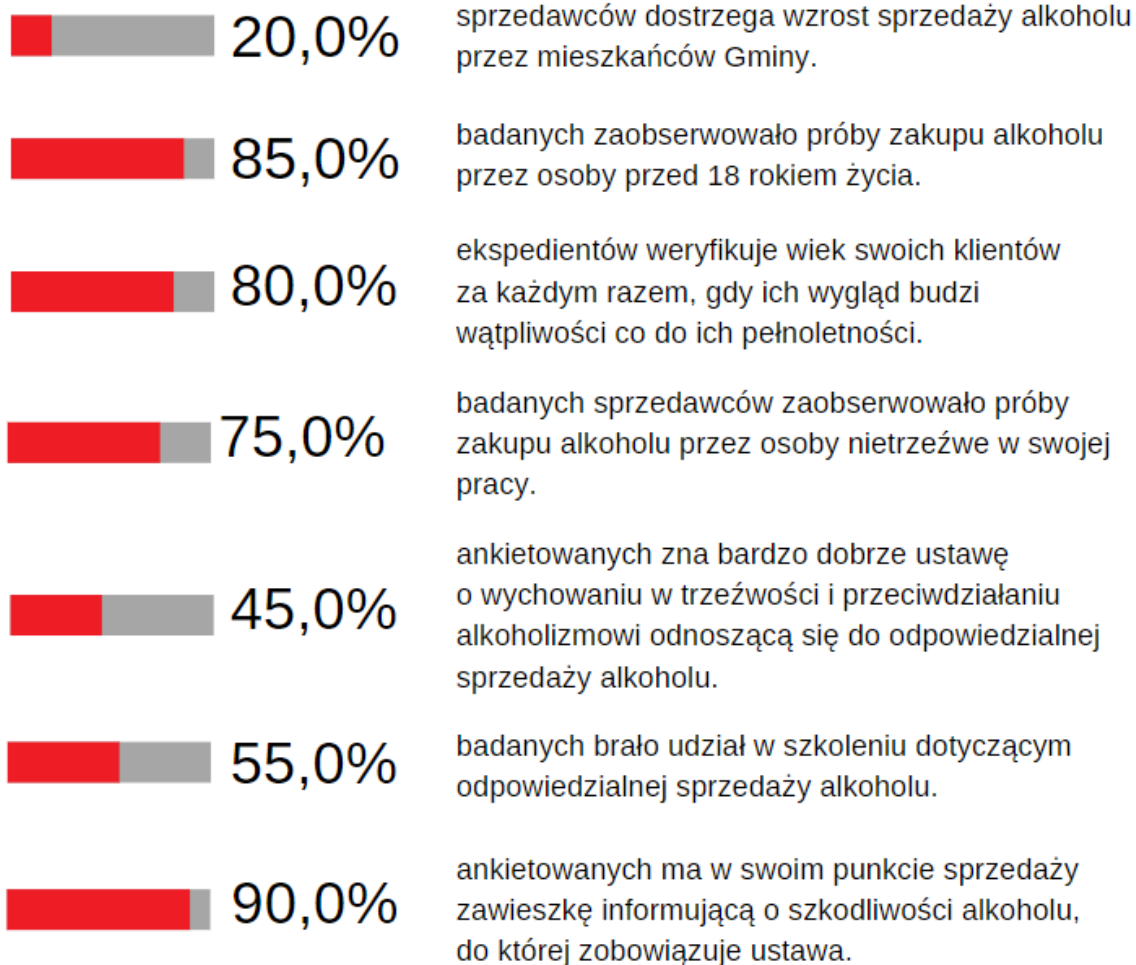

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=102

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=102

SPRZEDAWCY NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=20

REKOMENDACJE

- **Rozwój polityki antyalkoholowej na terenie Gminy** poprzez m.in. ograniczanie dostępności napojów alkoholowych, zwłaszcza w przypadku dzieci i młodzieży (redukowanie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych i maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, regularne kontrole punktów przez członków GKRPA);
- włączanie się w lokalne oraz ponadlokalne **kampanie profilaktyczne**, a także tworzenie autorskich akcji;
- kontynuowanie realizacji **programów profilaktycznych**, ze szczególnym uwzględnieniem tych o udowodnionej skuteczności, rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom;
- rozwój i stałe zwiększanie dostępności do **poradnictwa, terapii i rehabilitacji społeczno-zawodowej** osób zmagających się z problemem uzależnienia od alkoholu, współuzależnionych oraz osób z syndromem dorosłych dzieci alkoholików (DDA);
- podnoszenie w sposób regularny **kompetencji** osób i instytucji działających w obszarze uzależnienia od alkoholu, poprzez organizowanie szkoleń i kursów;
- prowadzenie **działalności edukacyjnej i szkoleniowej** dla sprzedawców z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.

- Zwiększenie działań promujących wśród społeczności lokalnej **zdrowego trybu życia**, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży;
- **wzrost ograniczenia dostępności** do papierosów dla dzieci i młodzieży na terenie Gminy;
- rozpowszechnianie **materiałów profilaktycznych**, dotyczących szkodliwości nikotyny;

- wdrażanie do placówek ochrony zdrowia **Programów Profilaktyki Chorób Odotytoniowych**, skierowanych do osób mających więcej niż 18 lat i palących papierosy lub inne wyroby tytoniowe, będących w średnim wieku (między 40 a 65 lat);
 - zachęcanie placówek oświatowych do wprowadzania **szkolnych programów zapobiegania palenia tytoniu** oraz wzmocnienie egzekwowania zakazu palenia tytoniu oraz papierosów elektronicznych na terenie szkół oraz w ich pobliżu.
-

- **Wyeliminowanie dystrybucji** nielegalnych substancji na terenie Gminy, poprzez zwiększenie działań Policji i innych służb w zakresie przeciwdziałania handlu narkotykami;
 - systematyczne przeprowadzanie **szkoleń/warsztatów dla rodziców oraz wychowawców**, na temat rozpoznawania i reagowania w przypadku zażywania przez dzieci i młodzież środków psychoaktywnych;
 - rozwój szerokiej **działalności edukacyjnej**, informującej o konsekwencjach społecznych, zdrowotnych i prawnych zażywania narkotyków i dopalaczy;
 - poprawa funkcjonowania osób uzależnionych od narkotyków lub zażywających je w sposób szkodliwy, poprzez rozwój **rehabilitacji, ograniczanie szkód zdrowotnych oraz reintegrację społeczną**;
 - inicjowanie poszerzania oferty placówek ochrony zdrowia o programy wychodzenia z narkomanii.
-

- Prowadzenie **akcji informacyjnych** mających na celu podniesienie świadomości społeczności lokalnej w zakresie przemocy domowej, a także motywowanie do przełamywania tzw. „zmowy milczenia” w środowisku rodzinnym i sąsiedzkim;
 - promowanie w placówkach oświatowych, opiekuńczo-wychowawczych oraz wsparcia dziennego **postaw wolnych od przemocy rówieśniczej**;
 - rozwój działań informacyjnych w zakresie upowszechniania informacji o dostępnych miejscach w środowisku lokalnym, w których **świadczona jest pomoc medyczna, psychologiczna, prawna, socjalna oraz zawodowa** osobom dotkniętym przemocą;
 - zacieśnianie współpracy z przedstawicielami służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy i wymiaru sprawiedliwości, poprzez prowadzenie **interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń**;
 - realizowanie **procedury „Niebieskie Karty”** oraz organizowanie i finansowanie szkoleń dla podmiotów biorących w niej udział, dotyczących obowiązujących procedur i zasad podejmowania interwencji.
-

- Prowadzenie strategii profilaktycznych w zakresie uzależnień behawioralnych, poprzez rozwijanie **umiejętności psychospołecznych** dzieci oraz **kompetencji wychowawczych** rodziców i opiekunów;
- tworzenie i rozwój istniejących **alternatywnych form spędzania czasu wolnego** dla osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży na terenie Gminy;
- zwiększanie kompetencji zawodowych, w szczególności **pedagogów oraz psychologów** szkolnych, w zakresie

rozpoznawania i udzielania wsparcia w przypadku wystąpienia problemu uzależnień behawioralnych;

- poszerzenie istniejącej oferty miejsc udzielających pomocy i wsparcia o **poradnictwo w zakresie uzależnień behawioralnych**, a także proponowanie **terapii w placówkach specjalistycznych**;
 - uwrażliwianie społeczności lokalnej na temat ryzyka jakie niosą za sobą uzależnienia behawioralne, poprzez **dostarczanie i udostępnianie rzetelnych informacji**.
-

BIBLIOGRAFIA

1. Frysztański K., Socjologia problemów społecznych, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2009.
2. Nowak S., Metodologia badań społecznych, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007.

SPIS WYKRESÓW, TABEL I RYSUNKÓW

Wykres 1. Klasa: N= 226	8
Wykres 2. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=226	9
Wykres 3. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N=226.....	10
Wykres 4. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=226.....	11
Wykres 5. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=226.....	12
Wykres 6. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=226.....	13
Wykres 7. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=226	14
Wykres 8. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=226	16
Wykres 9. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie /poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=226.....	16
Wykres 10. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=226	17
Wykres 11. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdrażki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=226	18
Wykres 12. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=226	19
Wykres 13. Wiek: N=102	20
Wykres 14. Wykształcenie: N=102	21
Wykres 15. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=102	21
Wykres 16. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=102	23
Wykres 17. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=102.....	23
Wykres 18. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzania)? N=102	24
Wykres 19. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=102	25
Wykres 20. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=102	25
Wykres 21. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=102	26
Wykres 22. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=102.....	27
Wykres 23. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/ poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=102.....	28
Wykres 24. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=102	29
Wykres 25. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygrał/przegrał były pieniądze (np. zdrażki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie, itp.)? N=102	30

Wykres 26. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=102.....	31
Wykres 27. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa, alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=102	32
Wykres 28. Od ilu lat pracuje Pan/i w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu? N=20	33
Wykres 29. Proszę ocenić czy sprzedaż alkoholu na przestrzeni ostatnich 3 lat w Pana/i miejscu pracy: N=20	34
Wykres 30. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie? N=20	35
Wykres 31. Czy zauważył/a Pan/i sytuację w ciągu ostatnich 12 miesięcy, kiedy osoba dorosła kupowała alkohol dla nieletnich? N=20	35
Wykres 32. Czy pyta Pan/i o dowód osobisty młodo wyglądających klientów? N=20	36
Wykres 33. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=20	36
Wykres 34. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=20	37
Wykres 35. Czy zna Pan/i ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu? N=20.....	37
Wykres 36. Które z poniższych informacji znajdują się w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie: N=20	38
Wykres 37. Czy w ciągu ostatnich 3 lat brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu? N=20.....	38
Wykres 38. Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi? Proszę o zaznaczenie <i>tak</i> lub <i>nie</i> w każdym wierszu. N=20.....	39

Tabela 1. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=56	9
Tabela 2. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni? N=6	11
Tabela 3. Jakie były to substancje? N=5	12
Tabela 4. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=54.....	13
Tabela 5. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=48	14
Tabela 6. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=55.....	15
Tabela 7. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=58	15
Tabela 8. Czy zdarza Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=223	18
Tabela 9. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad.....	22
Tabela 10. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=79.....	22
Tabela 11. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=8	26
Tabela 12. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=8	26
Tabela 13. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=95.....	29

Tabela 14. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=30 30

Rysunek 1. Wykorzystane techniki badawcze 6

Rysunek 2. Struktura badanej grupy 6

Rysunek 3. Płeć: N=226 8

Rysunek 4. Płeć: N=102 20